

Risiko- og kapitalstyring

Basel II – Pilar III

2011

Offentliggjort 29. mars 2012

Innholdsfortegnelse

1	Basel II - kapitaldekningsregler	3
1.1	Introduksjon	3
	Visjon, verdier og hovedmålsetninger	4
	Kort om SpareBank1 Buskerud Vestfold	4
	Finansielle nøkkeltall for 2011	5
	SpareBank1-alliansen	5
	Pilar I – Minimumskrav til ansvarlig kapital	6
	Pilar II – Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging	7
	Pilar III – Offentliggjøring av informasjon	7
	Endringer i rammebetingelser	7
	Konsolidering	12
2	Risiko- og kapitalstyring	13
2.1	Risikogrupper	14
2.2	Elementer i risiko- og kapitalstyringen	15
2.3	Kredittrisiko	19
	Styring og kontroll	19
	Risikoklassifisering	20
2.4	Markedsrisiko	22
	Styring og kontroll	22
	Rammer, overvåkning og rapportering	23
2.5	Operasjonell risiko	23
	Styring og kontroll	23
3	Regulatorisk kapitaldekning (Pilar I)	25
3.1	Kapitalkrav	26
3.2	Kredittrisiko – Standard metode	27
	Porteføljeinformasjon	27
3.3	Markedsrisiko – Standardmetoden	31
	Metodikk og vurderingskriterier i Pilar I	31
3.4	Operasjonell risiko – basismetoden	31
	Metodikk og vurderingskriterier	31
4	Økonomisk kapital (Pilar 2)	32
4.1	Kredittrisiko	32
4.2	Markedsrisiko	32
4.3	Operasjonell risiko	33
4.4	Likviditetsrisiko	33
	Styring og kontroll	33
	Modellbeskrivelse og anvendelse	34
	Diversifiserings- og forfallstruktur	34
	Informasjon om innskuddsdekning	35
	Likviditetsutvikling og stresstester	35
4.5	Eierrisiko	36
4.6	Beregnet økonomisk kapital – Pilar II	37
5	Sammenligning av regulatorisk og risikjustert kapitalbehov	37

1 BASEL II - KAPITALDEKNINGSREGLER

Konsernets informasjonsstrategi vektlegger en dialog med ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus. Informasjonen skal være korrekt, relevant og tidsriktig om konsernets utvikling og resultater, og skal sørge for at konsernets ulike interessegrupper kan holde seg løpende orientert og skape tillit overfor investormarkedet.

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. SpareBank 1 Buskerud-Vestfold bruker betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis i Norge. Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Buskerud-Vestfold skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og skal samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Dette dokumentet oppdateres årlig. Rapporten for 2011 ble ferdigstilt og offentliggjort mars 2012.

1.1 Introduksjon

Formålet med dette dokumentet er å presentere finansiell informasjon som kan bidra til at markedsaktører er bedre i stand til å vurdere;

- bankens risikonivå
- styring og kontroll med de ulike risikoene
- kapitalsituasjonen

Dokumentet baserer seg på myndighetspålagte krav til offentliggjøring av informasjon samt vurdert behov til markedsaktørene ut over dette. Av spesielt relevant informasjon ut over det som følger av kravene og som presenteres i dette dokumentet er utfyllende informasjon om bankens likviditet og refinansieringsrisiko.

Vurderinger av økonomisk risiko/kapitalbehov er beheftet med usikkerhet. Estimaten på økonomisk risiko/kapitalbehov som er presentert i dette dokumentet er basert på et sett av forutsetninger og beregnet etter kvantitative modeller eller kvalitative vurderinger. Bankens ulike risikogrupper er nærmere definert i kapittel 2.1. Gjennomgangen av bankens ulike risikoer er ikke uttømmende, og enkelte risikoer er ikke tallfestet. Det oppfordres til å foreta en selvstendig vurdering basert på den informasjonen som er presentert i dokumentet, samt annen offentlig tilgjengelig økonomisk informasjon. Informasjonen må også vurderes i lys av svakheter og usikkerhet som er knyttet til metodikk og tilnærming i denne type analyser og beregninger.

Visjon, verdier og hovedmålsetninger

SpareBank1 Buskerud-Vestfolds Visjon

Kundene anbefaler SpareBank1 Buskerud-Vestfold og opplever at de får en enklere hverdag, fordi vi er lokalt foranket og dyktige.

Strategisk målsetning

Vi skal utvikle oss til å bli markedets fremste på bredderådgivning for kundene i person- og bedriftsmarkedet.

Verdier

Dyktig, nær og anbefalt.

Bankens finansielle overordnede mål, slik de er nedfelt i styrevedtatt strategi er:

Avkastning

- Egenkapitalavkastningen etter skatt skal være minimum 6 prosentpoeng over 10 års statsobligasjonsrente.
- Konsernets egenkapitalavkastning ble 6 % i regnskapsåret 2011.

Soliditet

- Konsernets kjernekapitaldekning skal være minimum 12 %. Tilsvarende skal totalkapitaldekningen være minimum 13 %.
- Pr 31.12.2011 var kjernekapitaldekningen 13,3 % og totalkapitaldekningen 14,3 %.

Rating

- Konsernet har en målsetning om en rating på minst A- på DNBs rating av Norske Sparebanker.
- Pr 31.12.2011 hadde konsernet rating A-.

Risiko

- Konsernet skal ha en moderat til lav risikoprofil. Risikoprofilen skal sikre konsernet tilgang på langsiktig funding til gode priser. Størrelsen på og sammensetningen av konsernets risikjusterte kapital skal samsvare med en slik ambisjon.

Kort om SpareBank1 Buskerud Vestfold

Forretningsområder

SpareBank 1 Buskerud-Vestfold tilbyr et bredt spekter av produkter innen de fem forretningsområdene Finansiering, Betalingsformidling, Sparing, Forsikring og Eiendomsmegling. I alle forretningsområdene skal det tilbys et produktspekter som er konkurransedyktig i bredde, kvalitet og aktualitet. Virksomheten innen alle forretningsområdene skal være kjennetegnet ved rådgivning og aktiv salgsoverorientering. Salg og rådgivning skal skje basert på høy kompetanse, høy kvalitet og etiske normer i tråd med tradisjonene i sparebanknæringen.

Markedsområde

SpareBank1 Buskerud-Vestfolds geografiske markedsområde omfatter nedre Buskerud og Vestfold.

SpareBank 1 Buskerud-Vestfold har forretningsadresse Kongsberg. Banken har filialer i Drammen, Kongsberg, Horten, Hvittingfoss, Tønsberg, Sandefjord, Larvik og Stavern. Samtlige filialer tilbyr alle bankens produkter.

Ressursforvaltning

Innenfor de satsningsområder som er beskrevet i forretningsideen, skal ressursene anvendes på den måten som gir best avkastning på anvendt kapital, til beste for eierne av egenkapitalbevis, kundene, ansatte og distriktet.

Finansielle nøkkeltall for 2011

- Konsernresultat før skatt: 128,3 mill kroner
- Konsernresultat etter skatt: 98,7 mill kroner
- Egenkapitalavkastning etter skatt: 6 %
- Tap på utlån og garantier 32,5 mill kroner
- Netto renteinntekter 300,8 mill kroner
- Netto provisjon og andre inntekter 198,6 mill kroner
- Netto resultat fra finansielle eiendeler kr 23,2 mill kroner
- Ulånsvekst siste 12 mnd (inkludert lån overført SpareBank1 Boligkreditt AS) er 7,6 %
- Innskuddsvekst siste 12 mnd er 9,9 %
- Resultat pr egenkapitalbevis for 2011er 3,18 kroner
- Styret har foreslått et utbytte pr egenkapitalbevis på 2 kroner
- Kjernekapitaldekning er 13,3 %

SpareBank1-alliansen

SpareBank1-alliansen består av totalt 15 selvstendige banker og, SpareBank1 Gruppen AS med datterselskaper.

SpareBank1 alliansen er et bank- og produktsamarbeid. Alliansen er samlet sett en av de største tilbyderne av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Bankene i SpareBank1-alliansen distribuerer SpareBank1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund.

Et overordnet mål for SpareBank1-alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkurransevne, lønnsomhet og soliditet. Samtidig representerer SpareBank1-alliansen et konkurransemessig fullverdig bankalternativ på nasjonalt nivå. For å oppnå felles mål har bankene i alliansen etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Markedsinnsatsen i alliansen er i hovedsak rettet mot personmarkedet, små og mellomstore bedrifter og forbund tilknyttet LO.

Pilar I – Minimumskrav til ansvarlig kapital

EUs direktiv for kapitaldekning ble innført i Norge fra 1. januar i 2007. Regelverket bygger på en standard for kapitaldekningsberegninger hvor formålet er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- Mer risikosensitivt kapitalkrav
- Bedre risikostyring og kontroll
- Tettere tilsyn
- Mer informasjon til markedet

Endringer i Basel II fra 1.1.11

Som følge av endringer i EUs kapitaldekningsdirektiv ble de norske forskriftene om beregning av kapitalkrav og ansvarlig kapital endret med virkning fra 1.1.2011. De viktigste endringene omfatter strengere krav til hybridkapitalen (fondsobligasjonene), økt kapitalkrav for egenkapitalrisiko i handelsporteføljen, samt økte kapitalkrav og strengere krav til risikostyringen relatert til verdipapiriseringsposisjoner og ved bruk av Value at Risk-metoder i handelsporteføljen.

Kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

PILAR I: Minimumskrav til ansvarlig kapital

PILAR II: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

PILAR III: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon.

Kapitalkravsreglene etter pilar I innebærer et krav om minimum 8 % kapitaldekning. Dette beregnes som forholdet mellom bankens samlede ansvarlige kapital og risikovektede eiendeler:

Kjernekapital + tilleggskapital

> 8%

Kredittrisiko + Markedsrisiko+ Operasjonell risiko

Kapitaldekningsregelverket inneholder ulike metoder som bankene kan velge mellom for å beregne kapitalkravet. De ulike metodene er illustrert i figuren nedenfor;

Kredittrisiko	Markedsrisiko	Operasjonell risiko
Standard metoden	Standard metoden	Basis metoden
Grunnleggende IRB-metode ¹⁾	Interne målemetoder ¹⁾	Sjablongmetoden
Avansert IRB-metode ¹⁾		AMA-metoden ¹⁾

¹⁾Metodene krever godkjenning fra Finanstilsynet

For banker som er godkjent til å benytte interne målemetoder, "Internal Rating Based Approach" (IRB) for beregning av kredittrisiko, innebærer dette at lovbestemte minimumskrav

til kapitaldekning for kredittisiko vil være basert på bankens egne risikomodeller.

SpareBank1 Buskerud-Vestfold benytter "standard metode" etter Basel II for beregning av kapitalkravet for kredittisiko og markedsrisiko samt basis metode for beregning av operasjonell risiko. Standard metoden som benyttes for å beregne kapitalkrav etter pilar I skal reflektere underliggende risiko ved ulik vektning av ulike risikogrupper som i annen grad enn interne modeller tar hensyn til den antatt reelle risikoen i kredittporteføljen.

Banken vil i løpet av første halvår 2012 gjøre en vurdering av om konsernet bør starte prosessen med å søke godkjenning for å bruke grunnleggende IRB-metode for beregning av kapitalbehov for kredittisiko.

Pilar II – Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging

I henhold til PILAR II skal institusjonene ha en prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil og en strategi for å vedlikeholde sitt beregnede behov for kapital. Pilar II "Internal Capital Assessment Process" (ICAAP), omfatter også risikotyper som ikke er dekket av Pilar I. I tillegg skal tilsynsmyndighetene overvåke og evaluere institusjonens interne vurdering av kapitalbehovet og tilhørende strategi, samt evnen til å overvåke og sikre overholdelse av myndighetenes kapitalkrav. Tilsynet vil be om at det gjennomføres tiltak dersom de ikke anser prosessen å være tilfredsstillende

Pilar III – Offentliggjøring av informasjon

Formålet med PILAR III er å supplere minimumskravene i PILAR I, samt en utvidet tilsynsmessige oppfølging i PILAR II. PILAR III skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering, samt styring og kontroll.

Informasjonskravene innebærer at alle institusjoner skal publisere informasjon om organisasjonsstruktur, risikostyringssystem, rapporteringskanaler samt hvordan risikokontrollen er oppbygd og organisert. Videre er det gitt detaljerte krav til offentliggjøring av kapitalnivå og struktur samt risikoeksponeringer, der sistnevnte avhenger av hvilke beregningsmetoder institusjonen benytter i PILAR I.

Endringer i rammebetingelser

Nytt krav knyttet til minimum 9 % ren kjernekapital innen 30.6.2012

Finanskrisen har gitt økt oppmerksomhet om betydningen av at banksektoren fremstår som solid. Med bakgrunn i dette har internasjonale reguleringsmyndigheter ved Det Europeiske Banktilsynet (EBA) lagt frem anbefalinger om nye og økte kapitalkrav for banker. Norske tilsynsmyndigheter har valgt å følge anbefalingene og pålagt norske banker å ha en ren kjernekapitaldekning på minimum 9 % innen 30. juni 2012.

SpareBank1 Buskerud-Vestfold har en ren kjernekapitaldekning på 11,6 % pr. 31.12.2011 og er således innenfor minimumskravene stilt av myndighetene.

Det nye 9 % - kravet blir i markedet oppfattet som et midlertidig krav som følge av økt systemrisiko skapt gjennom den pågående europeiske statsgjeldskrisen. Det antas at det er de langsiktige kapitalmålene som er foreslått i Basel III-kravene som fortsatt vil være gjeldende i årene som kommer. Forslagene til nytt regelverk - Basel III er forsøkt beskrevet i avsnittet nedenfor.

Introduksjon regulatoriske krav - forslag til nytt regelverk – Basel III

Basel-komiteen lanserte nye forslag til kapital- og likviditetskrav i desember 2009. Etter en bred høringsrunde og kvantitative virkningsstudier, og etter at G20-lederne ga sin tilslutning

til hovedprinsippene, ble de endelige anbefalingene lagt frem i desember 2010.

Samlebegrepet for anbefalingene er Basel III. Basert på anbefalingene fra Basel-komiteen vil EU-kommisjonen legge frem forslag til nytt regelverk for finansnæringen i EU. Regelverket vil få betydning for den norske finansnæringen gjennom EØSavtalen.

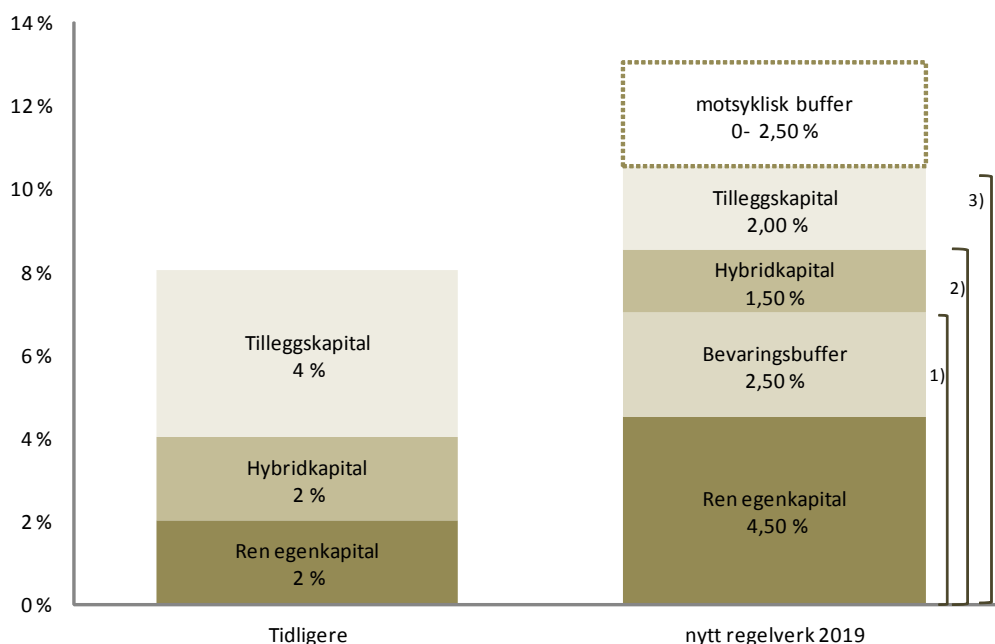
Nedenfor redegjøres det for hovedelementene i Basel III.

Nye krav til bankers kapitalisering

Erfaringene fra finanskrisen viste behov for å bedre kvaliteten og øke størrelsen på den ansvarlige kapitalen i bankene, samt skjerpe kravene til bankenes rapportering.

Det er derfor foreslått en rekke nye krav knyttet til de forskjellige komponentene som inngår i den samlede kapitaldekningen. Kapitaldekningen er et forholdstall hvor bankens ansvarlige kapital sammenholdes med et risikovektet beregningsgrunnlag som uttrykker risikoen i bankens utlån og øvrige aktiviteter. En ny komponent i kapitaldekningen er en såkalt bevaringsbuffer på 2,5 prosent. Denne vil for praktiske formål bli en del av minstekravet til kapitaldekningen. Beskrivelsen av minstekravene nedenfor inkluderer derfor bevaringsbufferen. Dette innebærer at minstekravet til kapitaldekning øker fra 8 til 10,5 prosent av risikovektet beregningsgrunnlag. Av dette skal kjernekapitalen utgjøre minimum 8,5 prosentpoeng, slik at tilleggskapitalen kan utgjøre inntil 2 prosentpoeng av minstekravet.

Figur: Oppbygging av kapitalkravet

- 1) Ren egenkapital inkludert bevaringsbuffer (minimum 7 prosent)
- 2) Kjernekapital inkludert bevaringsbuffer (minimum 8,5 prosent)
- 3) Samlet kapitaldekning (minimum 10,5 prosent)

Krav til kjernekapital

Kjernekapitalen kan bestå av ren egenkapital og annen kjernekapital, såkalt hybridkapital. Det nye forslaget innebærer at kravet til ren egenkapital økes fra dagens 2 prosent til 4,5 prosent.

I tillegg til det formelle minstekravet til ren kjernekapital på 4,5 prosent kommer ovennevnte bevaringsbuffer på 2,5 prosent, som i praksis vil bli betraktet som en del av minstekravet. Nytt minstekrav til ren egenkapital vil dermed bli 7 prosent. Ren egenkapital må være fullt ut tapsabsorberende og kan kun bestå av ordinær aksjekapital eller tilbakeholdt overskudd. Det er også noen innstramninger i reglene knyttet til fradrag i egenkapitalen, men dette har mindre betydning for norske banker, som allerede følger strenge regler.

Videre kan inntil 1,5 prosentpoeng av kjernekapitalen bestå av hybridkapital, slik at minstekravet til kjernekapital blir 8,5 prosent. Hybridkapitalen må være fullt ut tapsabsorberende, det vil si at den må kunne nedskrives eller omdannes til ren egenkapital uten at det får konsekvenser for bankens ordinære drift. Hybridkapitalen må dessuten være evigvarende og uten insentiver for banken til å foreta innfrielse. Det stilles vesentlig strengere krav til reell tapsabsorberende evne for hybridkapital under Basel III sammenlignet med tidligere og nåværende regulering.

Det vises til kapitlet over hvor midlertidig krav til ren kjernekapital på 9 % er beskrevet. Dette kapitalkravet vil være styrende frem til Basel III kravene blir endelig vedtatt.

Krav til tilleggskapital

Tilleggskapitalen kan utgjøre inntil 2 prosentpoeng av minstekravet, og den kan bestå av ordinær ansvarlig lånekapital eller tilsvarende instrumenter som skal kunne være tapsabsorberende i en situasjon der banken blir erklært insolvent. Instrumentene skal blant annet ha minimum fem års løpetid ved utstedelse. Det vil være et krav at tilleggskapitalen skal kunne absorbere tap også i en situasjon hvor banken kan fortsette sin virksomhet som følge av en myndighetsbasert refinansiering.

Motsyklisk kapitalbuffer

I tillegg til den ovennevnte bevaringsbufferen innføres også et såkalt motsyklisk kapitalelement som vil kunne variere mellom 0 og 2,5 prosent. Elementet skal bestå av ren egenkapital, og størrelsen vil bli fastsatt av nasjonale reguleringsmyndigheter. Det vil senere bli vurdert om den motsykliske kapitalbufferen kan bestå av annen, fullt ut tapsabsorberende kapital. Elementet vil særlig være aktuelt i perioder når forholdet mellom samlet kredittvolum til privat sektor og BNP ligger over langsiktig trend. I økonomisk svakere perioder vil elementet kunne settes til null.

For ren egenkapital gjelder således at utover minimumskravet på 4,5 prosent vil det samlede bufferkravet, det vil si bevaringsbuffer og motsyklisk buffer, ligge i intervallet 2,5 til 5 prosent, avhengig av størrelsen på den motsykliske bufferen. Det samlede kravet til ren egenkapital vil dermed bli mellom 7 og 9,5 prosent.

Dersom en bank ikke tilfredsstillt bufferkravet fullt ut, vil det legges begrensninger på muligheten til å betale utbytte, bonuser m.v. Begrensningene blir strengere jo nærmere bankens samlede ansvarlige kapital er det formelle minimumskravet på 8 prosent.

Krav til uvektet egenkapitalandel

Som et supplement til de risikovektede kapitalkravene og som et tiltak mot kreative tilpasninger og mangler i regelverket innføres også et uvektet egenkapitalkrav, "leverage ratio". Kravet innebærer at kjernekapitalen skal utgjøre minimum 3 prosent av summen av balansen og risikokespeneringer utenfor balansen. Postene utenfor balansen regnes om til balanseposter etter nærmere angitte regler.

Bedre måling av motpartsrisiko

I tillegg til reglene for kapitalkrav foreslås det også mer omfattende og strengere regler knyttet til risikovektingen av eksponeringer gjennom derivater, gjenkjøpsavtaler og eventuelle indirekte forpliktelser knyttet til verdipapirisering. I henhold til de nye reglene vil slik

motpartsrisiko bli beregnet basert på forutsetninger om stressede markedssituasjoner. I tillegg vil det legges inn forutsetninger om en svekkelse av motpartens kredittverdighet. På grunn av et svært komplekst og lite gjennomsluttig derivatmarked foreslås også tiltak for å øke standardiseringen i derivatmarkedet og bruken av oppgjørssentraler.

Nye krav til bankenes likviditet

I perioden opp mot finanskrisen var det særlig to trender som gjorde seg gjeldende: det finansielle systemets økende avhengighet av finansiering i penge- og kapitalmarkedene og økt avhengighet av kortsiktige finansieringsinstrumenter. I tillegg hadde det også bygget seg opp betingede likviditetsforpliktelser gjennom blant annet verdipapiriseringsaktiviteter og forpliktelser knyttet til såkalte marginkrav i derivattransaksjoner.

Som følge av likviditetsproblemene under finanskrisen er det foreslått to likviditetskrav for å oppnå to separate, men utfyllende mål. Det første målet er å styrke bankenes kortsiktige likviditetsrisikoprofil ved å sikre at de har en tilstrekkelig beholdning av høykvalitets likvide eiendeler til å kunne møte et akutt stress-scenario som varer i en måned. For å oppnå dette likviditetskravet er "liquidity coverage ratio", LCR, etablert.

Likviditetskravet, LCR, skal beregnes slik:

$$\text{Liquidity coverage ratio: } \frac{\text{Likvide eiendeler}}{\text{Netto kontantstrøm over 30 dager i et stress-scenario}} > 100 \%$$

Kravet innebærer at bankens likviditetsreserver av høyeste kvalitet skal være større enn netto utbetalinger fra banken over en stressperiode på 30 dager. Likviditetsreserver av høyeste kvalitet kan være kontanter og sentralbankinnskudd og verdipapirer utstedt av offentlig enhet med null prosent kredittvektet risiko. I tillegg kan inntil 40 prosent av reserven bestå av verdipapirer utstedt av offentlig enhet med inntil 20 prosent kredittvektet risiko, samt bedriftsobligasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett som ikke er utstedt av banken selv, med en rating på minimum AA-. For alle verdipapirer er det kvalitative krav om store og aktive annenhånds- eller såkalte repomarked, også i stressede markedssituasjoner.

Netto utbetalinger i stressperioden beregnes ved blant annet å forutsette en nedgang i kundeinnskuddene. Størrelsen på nedgangen avhenger av type innskudd. Det forutsettes også økt utnyttelse av utrukne kredittfasiliteter og ingen fornying av kortsiktig kapitalmarkedsfinansiering som forfaller i stressperioden. Disse stressvirkningene kommer i tillegg til den ordinære inn- og utbetalingsstrømmen, herunder planlagt utlånsvekst.

LCR-kravet bør oppfylles per valuta av betydning for bankene. For land med mangelfull tilgang på verdipapirer som tilfredsstillende LCR i lokal valuta, har Basel-komiteen satt opp tre alternative løsninger. Endelige detaljer og hvilke land dette skal gjelde for vil bli vurdert i løpet av observasjonsperioden for LCR frem mot midten av 2013.

Det andre målet er å styrke likviditetsprofilen over en lengre tidshorisont ved å motivere bankene til å finansiere sin virksomhet gjennom mer stabile finansieringskilder på varig basis. For å oppnå dette likviditetskravet er "net stable funding ratio", NSFR, lansert, som har en tidshorisont på ett år.

Likviditetskravet, NSFR, skal beregnes slik:

$$\text{Net stable funding ratio: } \frac{\text{Faktisk stabil finansiering}}{\text{Nødvendig stabil finansiering}} > 100 \%$$

Måltallet for den stabile finansieringen setter krav til bankenes finansieringsstruktur sammenholdt med bankenes utlån, investeringer og øvrige eiendeler. Formålet er å hindre at bankene i for stor grad finansierer illikvide og langsiktige eiendeler kortsiktig. Kravet er bygget opp ved at bankens faktiske langsiktige finansiering sammenholdes med et beregnet krav til slik finansiering. I beregningen av bankens faktiske langsiktige finansiering inngår all kontraktmessig finansiering med gjenstående løpetid på over 12 måneder og innskudd uten fast løpetid. Innskuddene blir imidlertid avkortet med 10 til 50 prosent avhengig av hvor stabile de anses å være. Beregningen av nødvendig langsiktig finansiering innebærer et krav om at alle eiendeler med løpetid over ett år som ikke er spesielt likvide, må finansieres langsiktig. Utlån til bolig som tilfredsstiller visse krav og som ikke er benyttet som sikkerhet for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett, trenger kun 65 prosent langsiktig finansiering. Lån med kortere løpetid enn ett år må ha fra 50 til 85 prosent langsiktig finansiering. I tillegg kreves det at 5 prosent av utrukne kredittfasiliteter dekkes av langsiktig finansiering.

Tilleggskrav for systemkritiske banker

Systemkritiske banker og den tette forbindelsen mellom dem forsterket krisens omfang. For å begrense denne risikoen har G20 igangsatt et arbeid for å definere ytterligere tilleggskrav som skal gjelde for slike banker. I tillegg utredes det endringer i rammevilkårene med sikte på å etablere systemer for avvikling av banker som gjør det mulig å la selv de største bankene gå konkurs.

Innføring av Basel III

Innfasingen av de nye kapitalkravene vil skje gradvis over en seksårsperiode som starter 1. januar 2013, slik at de nye kravene vil ha full virkning fra 1. januar 2019. Med mindre det vedtas endringer i det uvektede egenkapitalkravet i løpet av observasjonsperioden, som varer fra 2013 til 2017, vil dette inngå som et minstekrav med virkning fra 1. januar 2018.

Etter en observasjonsperiode som starter i 2011, vil likviditetskravene LCR og NSFR bli innført med virkning fra henholdsvis 1. januar 2015 og 1. januar 2018. I tillegg kommer utvidede rapporteringskrav knyttet til likviditet. Det er usikkert i hvilken grad det vil komme endringer i kravene under behandlingen i EU. For å oppnå den ønskede effekten gjennom Basel III-regelverket har Basel-komiteen sett behov for en relativt lang observasjonsperiode. Det er enighet om at denne perioden er viktig for å kunne tilpasse den endelige utformingen av kravene og sørge for at man unngår uønskede konsekvenser. Blant annet har man ingen erfaring med virkningen av globale likviditetsstandarder, samtidig som de nye kravene vil medføre betydelige tilpasningsbehov for mange banker. Derfor, og av hensyn til konkurransen med utenlandske banker, er det viktig at en innføring i Norge skjer i samsvar med innføringen i resten av Europa.

Endringer i IFRS – vurdering av tap på utlån

Det må påregnes at en rekke nye regnskapsregler vil bli introdusert innenfor IFRS i de kommende årene. Endringene vil ventelig få virkning for Norge etter behandling i EU-kommisjonen og av norske myndigheter. En del av de nye regnskapsreglene skyldes ønsker om forbedringer som er kommet til uttrykk etter finanskrisen, mens en del kan spores tilbake til andre forbedringsinitiativ, ikke minst i sammenheng med ønsket om å samordne internasjonale og amerikanske regler for finansiell rapportering.

De endringene som påregnes å ha størst betydning for det norske finansmarkedet, er nye regnskapsregler for vurdering av utlån og nye regler for vurdering av forsikringskontrakter. Det standardsettende organet International Accounting Standards Board, IASB, har i denne sammenheng blant annet utarbeidet et utkast til nye regler for regnskapsmessig måling av tap på utlån, utgitt i november 2009. Ved utgangen av januar 2011 lanserte IASB og det amerikanske Financial Accounting Standards Board, FASB, utkast til en felles

nedskrivningsmodell for finansielle eiendeler i et tilleggskdokument til det opprinnelige høringsutkastet. De standardsettende organene diskuterer fortsatt regnskapsmessig behandling av nedskrivning på finansielle eiendeler, og ytterligere endringer i opprinnelig høringsutkast er derfor sannsynlig. Endringene vil, dersom de blir implementert i nåværende form, kunne ha betydelige konsekvenser for banknæringen og markedet generelt.

Regulering av godtgjørelser i finansnæringen

Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirfond og forvaltningsselskap for verdipapirfond trådte i kraft 1. januar 2011. Bonus opptjent i 2010 eller tidligere som utbetales i 2011, omfattes ikke av forskriften.

Forskriften bygger på EUs CRD III-direktiv, som ble endelig vedtatt 30. september 2010. Finanstilsynet har i 2011 gitt utfyllende retningslinjer til forskriften i form av et eget rundskriv. Reguleringen baserer seg på retningslinjene fra Committee of European Banking Supervisors, CEBS, fastsatt 10. desember 2010.

I tråd med forskriftens målsetting skal godtgjørelsesordningen i SpareBank1 Buskerud-Vestfold bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

Konsolidering

SpareBank1 Buskerud-Vestfold legger vekt på at alle selskaper i konsernet har tilfredsstillende kapitalisering til enhver tid. Det er ikke lagt begrensning på styrets mulighet til å overføre kapital mellom morbanken og datterselskapene utover det som følger av regulatoriske og andre lovbestemte begrensninger. Det foreligger heller ingen vedtektsfestede bestemmelser med denne type begrensning.

Det søkes i forbindelse med inngåelse av avtaler med andre parter at begrensning knyttet til styrets adgang til å overføre kapital som nevnt ovenfor ikke etableres. Denne problemstillingen er mest aktuell i forbindelse med innlånsavtaler og eventuelle andre avtaler med leverandører eller offentlig myndighet. Konsernet er ikke kjent med at det foreligger slike begrensninger utover hva som følger av rammelovgivningen.

I likhet med investering i datterselskapene har SpareBank1 Buskerud-Vestfold strategisk interesse av å ta del i virksomheten knyttet til samarbeidet i SpareBank1 alliansen. Indirekte eierandeler i SpareBank1 Gruppen AS 1,2 %, BN Bank ASA 2,8 % og Bank1 Oslo AS 1,2 %, samt gjennom direkte eierandel i SpareBank1 Boligkreditt AS 4,2 %, Sparebank 1 Næringskreditt AS 2,8 %. I den anledning er konsernet opptatt av i så liten grad som mulig, å inngå avtaler som innebærer en begrensning på eierbankenes mulighet til å overføre kapital til disse selskapene dersom dette skulle være nødvendig for å oppnå tilfredsstillende kapitaldekning / soliditet.

Oppstilling i tabellen "Konsolideringsgrunnlag" viser forskjellen i konsolideringsgrunnlaget ved konsolidering etter regnskapsreglene og ved konsolidering for kapitaldekningsformål.

Konsolideringsgrunnlag

Konsoliderte selskaper	Type	Forretnings- adresse	Eierandel/ Stemmeandel	Anskaffet	Konsoliderings- Regnskaps- formål	metode Kapitaldekn- formål
	SpareBank1 Buskerud-Vestfold	Mor	Kongsberg			
EiendomsMegler1 B-V AS	Datter	Drammen	100 %	Jan 2000	Full konsolid.	Full konsolid.
Georg Solberg AS	Datter	Sandefjord	100 %	Jan 2002	Full konsolid.	Full konsolid.
Imingen Holding AS	Datter	Kongsberg	100 %	Nov 2006	Full konsolid.	Full konsolid.
Parkeringsplassen AS	Datterdatter	Sandefjord	100 %	Okt 2010	Full Konsolid.	Full konsolid.
Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper						
Samarbeidende SB Bankinvest 1 AS (Eierandel i BN Bank AS)	FKV ¹⁾	Oslo	14,6%	Nov 2008	EK-metode	Ikke konsolid.
Samarbeidende SB Bankinvest 2 AS (Eierandel i Bank1 Oslo)	TS ²⁾	Oslo	7,72%	Des 2010	EK-metode	Ikke konsolid.
Samarbeidende Sparebanker AS (Eierandel i SpareBank1 Gruppen AS)	FKV ¹⁾	Oslo	7,82%	Nov 1996	EK-metode	Ikke konsolid.

1) Felleskontrollert selskap

2) Tilknyttet selskap

2 RISIKO- OG KAPITALSTYRING

Overordnet risikoprofil og måltall for SpareBank1 Buskerud-Vestfold er beskrevet i kapittel 1. Styret i SpareBank1 Buskerud-Vestfold vedtok i desember 2011 strategi og policy for risiko- og kapitalstyring samt retningslinjer for kapitalbehovsberegningsprosessen (ICAAP).

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. SpareBank1 Buskerud-Vestfold bruker betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis i Norge. Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank1 Buskerud-Vestfold skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og skal samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Dette oppnås gjennom:

- En sterk bedriftskultur som kjennetegnes av høy etisk standard og høy bevissthet om risikostyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Måltrettet og kostnadseffektiv drift, som er i samsvar med og støtter konsernets mål.
- Å tilstrebe optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi og strategiske måltall på kapitalsiden.

- I størst mulig grad å forebygge at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.

2.1 Risikogrupper

Konsernet Sparebank1 Buskerud-Vestfold er eksponert for en rekke ulike typer risiko. De viktigste risikoene er listet nedenfor.

Kredittrisiko: Risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

Markedsrisiko: Risiko for tap som skyldes endringer i markedsvariabler og / eller markedsbetingelser som renter, valutakurser og verdipapirmarkeder.

Operasjonell risiko: Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Likviditetsrisiko: Risiko for at konsernet ikke er i stand til å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Eierrisiko: Risiko for:

- at SpareBank1 Buskerud-Vestfold blir påført negativt resultat fra eierposter i strategisk eide selskaper.
- at SpareBank1 Buskerud-Vestfold må tilføre ny egenkapital i strategisk eide selskap, enten dette skyldes ønske om vekst eller sikre videre drift som følge av negative resultater.

Eierrisiko vurderes i tilknytning til selskaper hvor SpareBank1 Buskerud-Vestfold har en vesentlig eierandel og / eller vesentlig innflytelse eller selskapet er av strategisk betydning.

Forretningsmessig risiko: -

Risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og / eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeatferd.

Strategisk risiko: Risiko for svikt i inntjening som skyldes endringer i rammebetingelser, feilslåtte strategiske satsninger og / eller svak implementering av beslutninger eller manglende tilpasning til endringer i forretningsmessige rammebetingelser.

Omdømme risiko: Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet eller i forhold til kunder, motparter, egenkapitalbeveiseiere og myndigheter.

Etterlevelses (compliance) risiko:

Risiko for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner / bøter, økonomisk tap eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover / forskrifter, standarder eller interne retningslinjer.

2.2 Elementer i risiko- og kapitalstyringen

For SpareBank1 Buskerud-Vestfold er kapitaldekning og soliditet sentrale styringsparametere. I styring av kapital skal det søkes en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi og strategiske måltall både på avkastnings- og soliditetssiden.

Konsernets samlede risiko fremkommer etter beregning av behovet for risikojustert kapital for de ulike risikogrupper. Risikojustert kapital viser hvor mye kapital konsernet har behovsberegnet for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg og har planlagt å ta på seg innenfor strategiperioden. Kapitalbehovet er vurdert i et langsiktig perspektiv og tar hensyn til usikkerhet og behov for buffer kapital. Risikojustert kapital vil i prinsippet omfatte en tallfesting av alle ovennevnte risikoer nevnt i kapittel 2.1, samt eventuelle andre risikoer som ikke omfattes av denne oversikten. De tallverdiene som presenteres senere i dette dokumentet omfatter ikke alle ovenfor angitte risikoer. De fremgår eksplisitt hvilke risikoer som er tallfestet.

Ved beregning av risikojustert kapital for kredittrisiko benyttes statistiske modeller med konfidensnivå 99,9 %. Beregningen av risikojustert kapital for øvrige risikogrupper bygger på stresstester og kvalitative vurderinger.

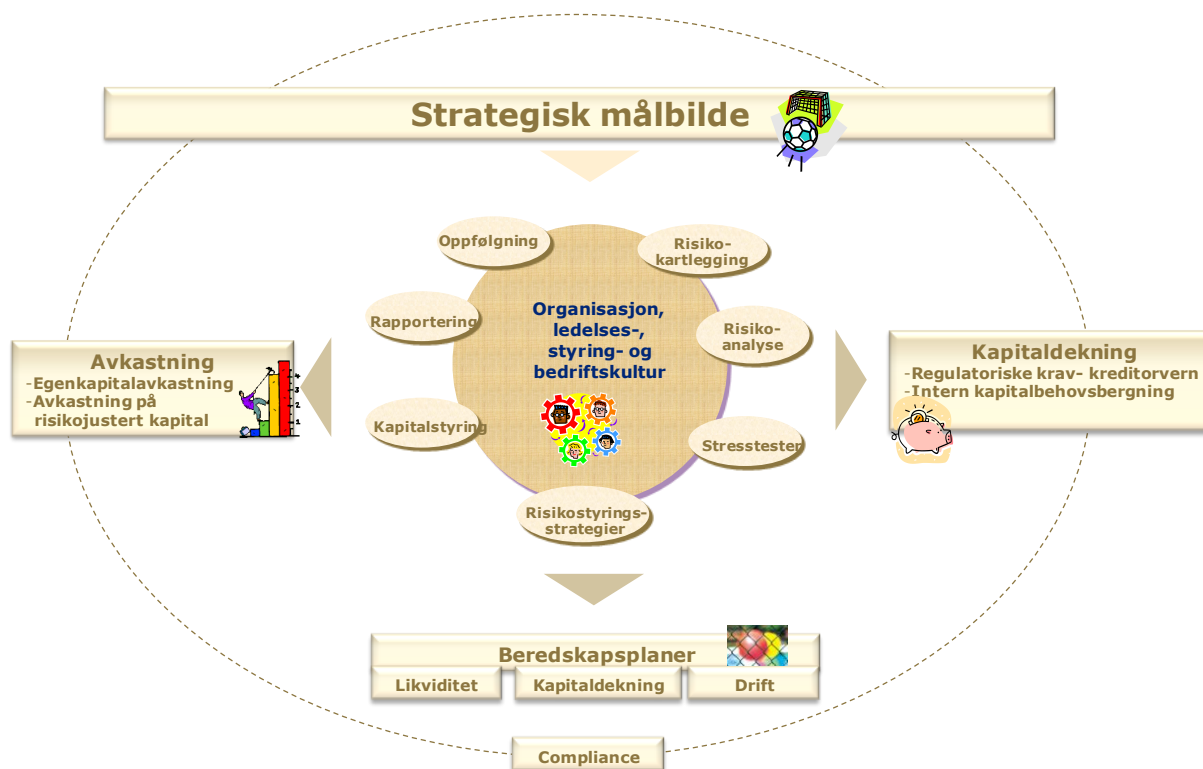
For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer den måten styret og ledelsen ønsker å styre konsernet på:

- Etisk standard, bedriftskultur og organisering
- Strategisk målbilde
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring (inkl. avkastning og kapitaldekning)
- Beredskapsplaner
- Rapportering
- Oppfølging, overvåkning
- Compliance (etterlevelse)

Sammenhengen mellom de enkelte elementene er vist i figuren nedenfor. Sammenhengene og de ulike komponentene blir nærmere beskrevet i det etterfølgende.

Figuren viser elementer i risiko- og kapitalstyringen i SpareBank1 Buskerud-Vestfold

Etisk standard, Bedriftskultur og Organisering.

I helhetlig risikostyring er etisk standard og bedriftskulturen grunnmuren som de andre elementene bygger på. Bedriftskulturen omfatter menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. Dårlig bedriftskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. SpareBank1 Buskerud-Vestfold har derfor etablert tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert i hele organisasjonen.

Ledelsesfilosofi og styringsprinsipper er også avgjørende i en helhetlig risikostyring. Konsernet har med bakgrunn i dette etablert en ledelsesplattform kalt "PRIMO" som bygger på følgende 5 grunnpilarer:

Ledere på alle nivåer i konsernet skal være:

Positive rollemodeller

Gjennom egne ord og handlinger, markerer ledere alltid holdninger som er i tråd med konsernets visjon, strategi og etiske retningslinjer.

Reflekterende

På eget initiativ, alene og i felleskap, reflekterer våre ledere omkring sitt lederskap og sin påvirkning på andre.

Inspirerende

Gjennom sin nysgjerrighet og åpne innstilling, etterspør og deler våre ledere informasjon, nye tanker og ideer. Ledere i SpareBank1 Buskerud-Vestfold er flinke til å anerkjenne gode prestasjoner.

Målbrettede

Ved å bidra til tydelige målsettinger og konstruktive tilbakemeldinger, sørger våre

ledere for at alle ledd i banken jobber mot de samme overordnede målene. Lederne unngår å bruke tid og oppmerksomhet på aktiviteter som ikke fører mot målene.

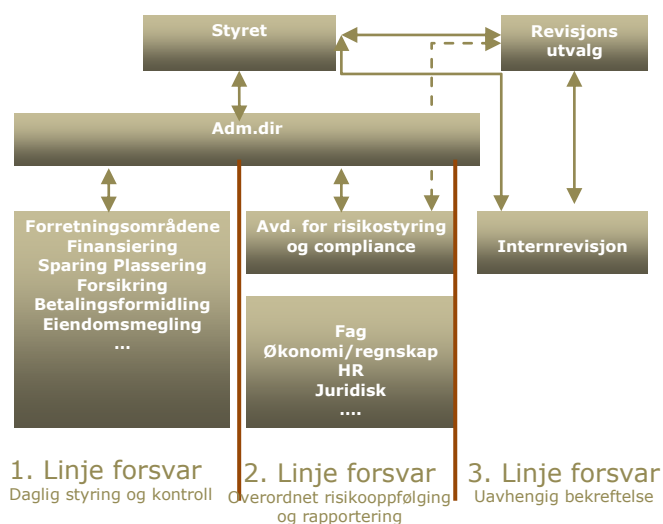
Oppmerksomme

I godt samspill og nær dialog med sine medarbeidere, vier våre ledere stor oppmerksomhet til ansattes motivasjon og sørger for å maksimere sine medarbeideres engasjement og utvikling.

Det blir lagt vekt på å etablere felles kultur, når det gjelder etikk, strategi, policy og forretningsforståelse. Satsning på økt kompetanse er helt avgjørende for konsernet suksess i fremtiden. Autorisasjon av alle konsernets ansatte som er knyttet til finansiell rådgivning, forsikring og eiendomsformidling har vært høyt prioritert i 2011.

Konsernet legger vekt på organiseringen av den helhetlige risikostyringen. Ansvar for risikostyring er derfor delt mellom ulike uavhengige grupper illustrert i figuren nedenfor:

Organisering risikomiljø

Styret har ansvaret for at konsernet har en kapital situasjon som er forsvarlig ut fra risikoprofil og offentlige krav. Styret fastsetter og overvåker risikonivå/strategi og det overordnede styringsparameterne

Administrerende direktør har ansvaret for at det implementeres et effektivt rammeverk for risikostyring og at dette etterleveres i det daglige

1. linje forsvar

Den **enkelte forretningsenhet** skal sikre og overvåke at de etablerte tiltak etterleveres.

2. linje forsvar

Avd for Risikostyring og compliance har ansvar for videreutvikling, vedlikehold, måling og rapportering av konsernets risikostyring, internkontroll og etterlevelse.

3. linje forsvar

Internrevisjon er et redskap for styret og gjennomfører uavhengige vurderinger og overvåking av etablert risikostyring og internkontroll og gir en uavhengig bekreftelse til styret på at risikostyringen er robust og fungerer etter hensikten. Internrevisjonens anbefalinger til forbedringer blir løpende gjennomgått og vurdert implementert

Strategisk mål bilde:

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank1 Buskerud-Vestfold tar utgangspunkt i konsernets strategiske mål bilde slik dette fremkommer av strategiplanen.

Konsernet gjennomfører årlig en revisjon av konsernets strategiplan. Dette innebærer en gjennomgang av endringer i rammebetingelser, herunder konkurransesituasjonen, krav fra offentlige myndigheter, endring i kundeatferd/kundebehov, kapitalbehovsvurderinger, organisering og fremtidig krav til kompetanse.

Risikokartlegging:

Identifikasjon av risiko er en fremoverskuende prosess, integrert i strategiarbeidet. Prosessen dekker alle vesentlige kjente risikoer konsernet utsettes for og gjennomføres minimum årlig.

Risikoanalyse:

Det gjennomføres analyser av risikoene som er identifisert for å forstå risikoenes egenskaper

og årsakssammenhenger. Vesentlige risikoer skal etter beste estimat kvantifiseres gjennom forventet tap og behov for risikojustert kapital. Primært gjennomføres denne formen for måling innenfor kreditt risiko-området som antas å være konsernets største enkelt risiko. Kvantifiseringen baseres på anerkjente metoder og fremgangsmåter for måling av risiko. Risikoanalysen skal også sikre at det foretas kvalifisert og strukturert dokumentasjon av etablerte kontroll- og styringstiltak.

Stresstester:

Det gjennomføres periodiske stresstester for å analysere hvordan negative hendelser påvirker resultatet, balansen og kapitaldekningen i konsernet. Stresstestene gjennomføres på de mest kritiske risikoområdene som kreditt, marked og likviditetsrisiko, og tar hensyn til en negativ makroøkonomisk utvikling over en periode på minimum tre år.

Risikostrategier:

Gjennom risikostrategiene definerer styret ønsket risikoprofil gjennom etablering av risikobaserte rammer og måltall på de ulike risikoområdene. Strategiene revideres og besluttes i styret årlig.

Kapitalstyring, finansiell fremskriving og kapitalallokering:

SpareBank1 Buskerud-Vestfold skal ha en kapitalstyring som sikrer:

- En effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske målbilde og vedtatte forretningsstrategi
- Konkurransedyktig avkastning på kapitalen
- Tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgt risikoprofil
- Konkurransedyktige vilkår og langsiktig tilgang på innlån i kapitalmarkedene
- Utnyttelse av vekstmuligheter i bankens definerte markedsområde og muligheter for å være med på eventuelle strukturelle løp som materialiserer seg innenfor et naturlig markedsområde.
- At ingen enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad
- At kapitaldekningsgraden skal overstige regulatorisk kapitalkrav med en tilfredsstillende buffer.

På grunnlag av det strategiske målbildet utarbeides det årlig en kapitalplan for de påfølgende tre år for å sikre en langsiktig og målrettet kapitalstyring. Kapitalplanen skal ta hensyn til fremskriving av konsernets finansielle utvikling for de neste tre årene. Disse fremskrivingene skal ta hensyn til forventet utvikling i perioden samt en situasjon med alvorlige økonomiske tilbakeslag over minimum tre år. Med grunnlag i fremskrivingene av det samlede kapitalbehovet skal ledelsen og styret gjøre en samlet vurdering av om kapitalbehovet er tilstrekkelig og tilpasset konsernets nåværende og fremtidige risikoprofil samt strategiske målbilde.

Kapitalallokering; avkastning på risikojustert kapital er ett viktig strategisk måleparameter i den interne styringen av SpareBank1 Buskerud-Vestfold. Dette innebærer at forretningsenhetene tildeles kapital i henhold til den beregnede risikoen ved virksomheten og at avkastningen mot beregnet kapital følges løpende.

Beredskapsplaner

Bankenes kjernevirksomhet innebærer risiko. Virksomheten kan påføre banken uventede tap, på tross av gode risikostyringssystemer og prosesser. En slik situasjon vil kunne medføre alvorlig press på kapitaldekningen, likviditet og drift. SpareBank1 Buskerud-Vestfold har definert beredskapsplaner for å være forberedt på å håndtere slike situasjoner.

Rapportering, oppfølging og overvåkning:

Et viktig element i en effektiv risikostyring er overvåking av den løpende risikoeksponeringen. Alle ledere er ansvarlig for den daglige risikostyringen innenfor sitt eget ansvarsområde, og de skal til enhver tid påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret eller administrerende banksjef.

Konsernets risikorapportering har som formål å sikre at alle organisasjonsnivåer har tilgang på tilstrekkelig og pålitelig risikorapportering. Den overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjon og styret.

Compliance (etterlevelse):

Konsernet er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover, forskrifter og interne retningslinjer, og har derfor etablert en compliance funksjon.

Effektive virkemidler for å oppnå etterlevelse i organisasjonen er:

- Et tydelig verdigrunnlag som er klart kommunisert og forstått i hele organisasjonen.
- En prosess for å fange opp, kommunisere og implementere endringer i lover, forskrifter og interne retningslinjer.
- En prosess for å følge opp og rapportere etterlevelsen av lover, forskrifter og interne retningslinjer.

2.3 Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid, i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Konsentrasjonsrisiko kreditt defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon omkring store enkeltkunder, enkelte bransjer, geografiske områder, sikkerheter med samme risikoegenskaper og motparter i internbankoperasjoner eller handel med finansielle derivater.

Styring og kontroll

Konsernets styring av kredittrisiko inngår som en del av konsernets overordnede rammeverk for helhetlig risikostyring.

Styret reviderer minimum årlig bankens kredittstrategi. Prosedyrene for kredittstyring er beskrevet i rammeverksdokumentasjon og gir føringer for virksomhetens utøvelse av kredittpolitikk innenfor risikotoleransen. Med bakgrunn i årlig risikoanalyse beregnes behovet for risikojustert kapital. Det fastsettes avkastningskrav på allokert kapital.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken motpartsrisiko. Styret gjennomgår årlig bankens strategi for denne type plasseringer hvor det er fastsatt rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for eksponering knyttet til bransje og utsteder.

Administrasjonen operasjonaliserer bankens kredittpolicy med årlig oppdatering og systemer for overvåking og rapportering av måltall og resultater. Kredittpolicyen definerer nærmere bestemte toleransegrenser innen risikoeksponering, konsentrasjonsgrenser og covenants med mer.

I detalj styres saksbehandling i kreditt etter retningslinjer gitt i kredittåndboken inklusiv et bevilgningsreglement for beslutningsstrukturen. Fullmakter er delegert av styret. Styret tar

aktivt del i beslutning og oppfølging av definerte saker. Sentralt i kredittgivingen står alliansens kredittmodeller. I kredittbehandlingen vektlegges særlig inntjening, soliditet, atferd og ledelse. Beslutningsstrukturen følger kompleksiteten i risiko.

Oppfølging av kreditt skjer med en fast struktur med rapportering fra linjen. Rapporter baseres på bankens porteføljestyringsverktøy. Bankens risikoklassifiseringssystem står sentralt ved fastsettelse av måltall og i tilhørende overvåking. Overvåkingen er effektiv, med periodisk oppdatering, som sikrer et godt grunnlag for fortløpende styring etter registrerte endringer, hvor særlig utvikling i forventet tap, migrering, avkastning på allokert risikojustert kapital og tapsutsatte engasjementer følges. Særlig rapportering foreligger for utsatte engasjementer.

Tilrettelegging av porteføljestyringen er et kontinuerlig arbeid, hvor hensynet til effektiv drift vektlegges. Banken ønsker å unngå unødige tap, få en best mulig risikoprising og høy effektiv utnyttelse av allokert kapital.

Under denne tilretteleggingen har banken etablert en egen risikostyringsenhet, som sikrer en uavhengig risikorapportering til ledelsen og styret. Avdelingen bidrar generelt til utvikling av risikostyringskulturen på alle forretningsområder. Det er også etablert et kredittstøtteam i 1. linjeforsvaret. Kredittstøtte skal bidra til å forbedre kompetansen og kvaliteten på kredittarbeidet i linjen, og ved dette sikre en høyere sannsynlighet for måloppnåelse.

Kvalitet i kredittmodell og anvendelse, overvåkes og forbedres gjennom validering. Validering har i 2011 fått et sterkere fokus, hvor særlig hensynet til å gjøre forbedringer i anvendelse og etterlevelse er vektlagt.

Risikoprising har fått økt oppmerksomhet. Banken har i løpet av 2011 ytterligere forbedret kunnskapen i organisasjonen omkring risikoprising. Egne prismodeller er utviklet og implementert. Det forventes positive resultater og en god balanse mellom forretnings- og konkurransemessige hensyn.

På området tapsutsatte- og misligholdte engasjementer, konstateres det en positiv utvikling. Banken har gjennom finanskrisen hatt noen utfordringer, som resulterte i en økt innsats for styring og kontroll av utsatte engasjementer. Dette arbeidet har resultert i opprydning, bedre rutiner i innvilgelse, overvåking og oppfølging. System for tidlig identifikasjon av mulige problemengasjementer benyttes. Det er faste rutiner for periodiske gjennomganger. Nedskrivningspraksis vurderes av banken som konservativ.

Risikoklassifisering

Risikomodellene for PM og BM er basert på statistiske analyser (logit-regresjon) av historiske sammenhenger, med særlig vekt på inntjening, soliditet og atferd. Modellene er under kontinuerlig videreutvikling og jevnlig validering. Siste kvantitative validering over normalscorede kunder i banken, viser en rangeringsevne på 89 % i PM og 85 - 90 % i BM. Modellene beregner parametre, som inngår i den videre klassifiseringen. De viktigste parametrene i kreditt er:

1. **Sannsynlighet for mislighold.** (PD) Beregnes over kundens score i forhold til forklaringsvariablene som inngår i regresjonsanalysen. PD angir sannsynligheten for at kunden går i mislighold innen ett år, og er det sentrale risikomålet. Klassifiseres etter 9 friske risikoklasser (A til I). I tillegg er det to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.

2. **Forventet eksponering ved mislighold.** (EAD). Bankens forventede eksponering i enkeltengasjementet gitt mislighold.
3. **Tap gitt mislighold.** (LGD). Andelen av kundens engasjement som forventes tapt gitt ett mislighold. Tar hensyn til sikkerhetsverdier
4. **Forventet tap.** (EL). Er en gjennomsnittsførentning til tap. Beregnes for hver enkeltkunde. Alle tap over null og opp til forventning, er å vurdere som en driftskostnad, og skal dekkes over driftsmarginen.
5. **Uventet tap.** (UL). Er en beregning av tap som er større enn forventet tap, og som banken må holde kapital (økonomisk kapital) for å kunne dekke. Størrelsen på behovet for økonomisk kapital vil avhenge av porteføljens sammensetning, modellenes diskriminerende evne og valgt konfidensnivå.

Beregnet UL etter alliansen modell vurderes å være den beste tilgjengelige modelltilnærming for å beregne kapitalbehovet til dekning av bankens kredittrisiko og benyttes som grunnlag for beregning av økonomisk kapital.

Risikoklasser

Risiko-klasse	Nedre grense	Øvre Grense
A	0,00 %	0,10 %
B	0,10 %	0,25 %
C	0,25 %	0,50 %
D	0,50 %	0,75 %
E	0,75 %	1,25 %
F	1,25 %	2,50 %
G	2,50 %	5,00 %
H	5,00 %	10,00 %
I	10,00 %	99,99 %
J	99,99 %	100,00 %
K	100,00 %	100,00 %

Risikoklasser på hovedgrupper. 9 friske klasser A-I, 2 klasser (J-K) for henholdsvis misligholdte og nedskrevne engasjementer. Grenser etter misligholdssannsynlighet.

Sikkerhetsklasser

Sikkerhetsklasse	Nedre grense	Øvre grense	Dekning
1	-	0,08 %	Over 120 %
2	-	0,08 %	Over 100 %
3	0,08 %	13,62 %	Over 80 %
4	13,62 %	27,23 %	Over 60 %
5	27,23 %	40,85 %	Over 40 %
6	40,85 %	54,46 %	Over 20 %
7	54,46 %	68,08 %	Inntil 20 %

Sikkerhetsklasser på hovedgrupper. 7 klasser hvor dekning viser sikkerhetsverdi målt etter realisasjonsverdi, og viser derav tapsgrad i forhold til knyttet engasjement.

2.4 Markedsrisiko

Definisjon: Markedsrisiko defineres som risikoen for tap som skyldes endringer i renter, kursendringer knyttet til finansielle instrumenter og valuta.

Konsernets markedsrisiko oppstår i hovedsak fra investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte driften. I tillegg behandles verdiendringer i konsernets portefølje av fast eiendom, som markedsrisiko. Aksjer, andeler og egenkapitalbevis klassifiseres til virkelig verdi over resultatet eller som tilgjengelig for salg. Sertifikater, obligasjoner og rentefond klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Alle finansielle instrumenter klassifisert til virkelig verdi over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt (kostnad) fra andre finansielle investeringer.

SpareBank1 Buskerud - Vestfold er ikke valutabank. Med bakgrunn i dette er valutarisikoen begrenset.

Se for øvrig note 2, 3, 19, 20, 21, 22, 23, 24 og 39 i bankens årsregnskap 2011 for mer detaljert beskrivelse av regnskapsmessig behandling av finansielle instrumenter.

Styring og kontroll

Markedsrisikoen måles på bakgrunn av rammer vedtatt av styret. Rammene gjennomgås og fornyes på årlig basis.

Nedenfor følger en oversikt over hvordan de enkelte risikoene innenfor markedsrisiko følges operativt.

Renterisiko

Formålet med konsernets styring av renterisiko er å sikre at konsernet til enhver tid har en kjent renterisikoeksponering og at denne er i samsvar med konsernets risikoprofil, gjeldende rammer på området og forventninger til fremtidig renteutvikling. Styring av renterisikoen skal ta hensyn til elementene knyttet til renterisiko.

Renterisiko kan deles i følgende elementer:

- Basisrisiko; parallell skift i rentekurven
- Reprisingrisiko/administrativ renterisiko
- Rentekurverisiko; ikke-parallell skift på rentekurven
- Spreadrisiko

Basisrisiko er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyves. Denne risikoen er beregnet som effekten på de finansielle instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg.

Administrativ renterisiko oppstår fordi det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum seks ukers varslingsfrist ved renteøkning på utlån til kunder, og 8 uker ved rentereduksjon på innskudd.

Rentekurverisiko er risikoen for at markedets prising av de enkelte utstedere ikke endrer seg tilsvarende som de underliggende referanserenter.

Spreadrisiko er virkningen av endringer i markedes risikopremie. Denne består av kredittrisiko og likviditetsrisiko. Nærmere beskrivelse se kapittel 4.2 Pilar II markedsrisiko.

Aksjerisiko

Aksjerisiko måles i forhold til rammer for eksponering i aksjer, egenkapitalsbevis eller andeler i aksjefond. Styring og oppfølging av risikoområdet tar utgangspunkt i vedtatt ramme for eksponering i omløpsaksjer i tillegg til retningslinjer gitt i lover og forskrifter om tillatt total eksponering. Risikoområdet dekker omløps- og anleggsaksjer som ikke er av strategisk karakter. Aksjer i selskap som vurderes som strategiske posisjoner for SpareBank1 Buskerud-Vestfold er vurdert under eierrisiko.

Valutarisiko

Valutarisiko måles ut fra samlet brutto- og nettoposisjon i valuta og nettoposisjon i ulike valutasorter. SpareBank1 Buskerud-Vestfold er ikke valutabank og som en følge av dette i hovedsak eksponert mot valutarisiko ved kontante valutabeholdinger som ligger i hver enkelt lokalbank. Alle valutaeksponeringer på finans/fundingområdet skal swapes til norske kroner i henhold til styrebeslutning (bankens likviditetsstrategi).

Derivater

I bankens treasurvirksomhet inngår derivatavtaler hovedsaklig i forbindelse med handel av underliggende lån eller obligasjonsinvesteringer ut fra sikrings- eller risikostyringshensyn. Avtaler inngås kun med kredittgodkjente motparter. Treasury har ingen tradingportefølje av derivater. Bankens derivater består i all hovedsak av renteswapper.

Rammer, overvåkning og rapportering

Plassering i rentebærende papirer styres av en ramme for maksimal eksponering, samt rammer for eksponering pr utsteder. Løpende overvåkning og oppfølging i forhold til rammer foretas av controller i økonomiavdelingen. Ved rammebrudd skal risk manager og controller vurdere realiteten i bruddet i samarbeid med banksjef økonomi/ finans og melde brudd til administrerende banksjef. Eventuelle meldinger om brudd vil bli registrert i taps- og hendelsesdatabase. Finansavdelingen rapporterer månedlig eksponering opp mot vedtatte rammer til ledelse og styret. I månedsrapporten presenteres også stresstester knyttet til likviditetsområdet. Avdeling for risikostyring gjennomfører uavhengig rapportering av de ulike elementer innenfor markedsrisiko til styret og ledelsen hvert kvartal.

2.5 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Operasjonell risiko omhandler risikoen for tap som følge av:

- Menneskelige faktorer:
Brudd på rutiner / retningslinjer, manglende kompetanse, uklar strategi, policy eller rutiner, samt interne misligheter
- Systemer:
Svikt i IKT og øvrige systemer
- Eksterne årsaker:
Kriminalitet, bedragerier, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

Styring og kontroll

Operasjonell risiko er en risikotype konsernet i størst mulig grad ønsker å ha god kontroll på. Ved oppbygging av internkontroll benyttes risiko-, konsekvens- og sannsynlighetsvurderinger for å fastsette nivå på kontrollomfanget. Operasjonell risiko styres gjennom et eget rammeverk tilknyttet en kvalitetsmodell. I kvalitetsmodellen inngår en rekke ulike elementer:

- En årlig vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av forbedrings-

og kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer. I tillegg har konsernet etablert egne prosedyrer for risikovurderinger i forbindelse med implementering av nye produkter og systemer og i de tilfeller konsernet ønsker å gå inn i nye forretnings- og / eller markedsområder.

- En årlig lederbekreftelse av internkontrollen der det rapporteres fra lederne i organisasjonen om status knyttet til internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på de ulike virksomhetsområdene. Det er etablert en compliance funksjon som skal arbeide aktivt med å forbedre internkontrolltiltak og påse etterlevelse av eksternt og internt rammeverk.

I tillegg foretas en løpende gjennomgåelse av anbefalinger fra intern revisor, ekstern revisor og tilsynsmyndigheter som grunnlag for implementering av forbedringstiltak.

Konsernet har etablert og tatt i bruk en internkontrolloppfølgingsdatabase for å sikre etterlevelse av besluttede tiltak. Videre er konsernet i ferd med å implementere en egen taps- og hendelsesdatabase for registrering av uønskede hendelser.

3 REGULATORISK KAPITALDEKNING (PILAR I)

Den ansvarlige kapitalen i SpareBank1 Buskerud-Vestfold består av kjernekapital og tilleggskapital som er beregnet i henhold til kapitalkravforskriftens definisjoner. Konsernets ansvarlige kapital er vist i oppstillingen nedenfor;

Ansvarlig kapital og kjernekapital

Ansvarlig kapital	2008	2009	2010	2011
Grunnfondsbeviskapital	233.387	233.387	233.387	280.073
Overkursfond	9.866	9.866	9.866	9.865
Utjevningfond	20.961	36.245	58.258	18.166
Sparebankens fond ¹⁾	933.533	1.034.433	1.175.286	1.337.533
Fond for urealisert gevinst/ tap	18.932	24.051	10.984	8.284
Gavefond	6.948	18.635	26.414	10.185
Avsatt utbytte klassifisert som egenkapital		15.285	20.178	11.205
Sum balanseført egenkapital	1.223.627	1.371.902	1.534.373	1.675.311
¹⁾ Egenkapitaleffekt datterselskaper er hensyntatt i Sp.b.Fond, konsern				
Fondsobligasjon	209.260	409.386	409.510	209.646
Andel av nullstilte uamortiserte estimatawik	12.170	12.170	0	0
Utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-63.999	-42.229	-32.929	-32.471
Urealiserte gevinster på aksjer, andeler og gr.f.bevis	-31.560	-43.229	-34.738	-32.037
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-27.385	-76.504	-56.262	-126.786
Medlemsinnskudd i kredittforeninger	825	1.950	1.350	0
Utbytte avsatt til utdeling, klassifisert som egenkapital		-15.285	-20.178	-11.204
Kapitaldekningsreserve	-30.729	-30.729	-44.386	-40.308
Sum kjernekapital	1.292.209	1.587.432	1.756.740	1.642.151
Tilleggskapital utover kjernekapital				
Evigvarende ansvarlig kapital				
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	374.280	358.154	274.738	274.866
Urealiserte gevinster på aksjer, andeler og gr.f.bevis klass	3.897	9.123	4.943	2.814
Medlemsinnskudd i kredittforeninger	825	1.950	1.350	0
Urealiserte gevinster på varige driftsmidler	10.305	10.330	10.689	10.689
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-27.385	-76.504	-56.262	-126.786
Kapitaldekningsreserve	-30.729	-30.729	-44.386	-40.308
Netto ansvarlig kapital	1.623.402	1.859.756	1.947.812	1.763.426
Risikoveid beregningsgrunnlag				
Kredittrisiko	11.521.925	11.053.886	10.520.945	10.962.714
Operasjonell risiko	881.675	973.638	1.000.338	1.018.537
Markedsrisiko		584.413	715.050	804.250
Fradrag i beregningsgrunnlaget	-193.287	-293.325	-278.984	-424.579
Totalt beregningsgrunnlag	12.210.313	12.318.613	11.957.350	12.360.922
Kapitaldekning				
Kapitaldekning	13,30 %	15,10 %	16,29 %	14,27 %
herav kjernekapital	10,58 %	12,89 %	14,69 %	13,29 %
herav tilleggskapital	2,71 %	2,21 %	1,60 %	0,98 %

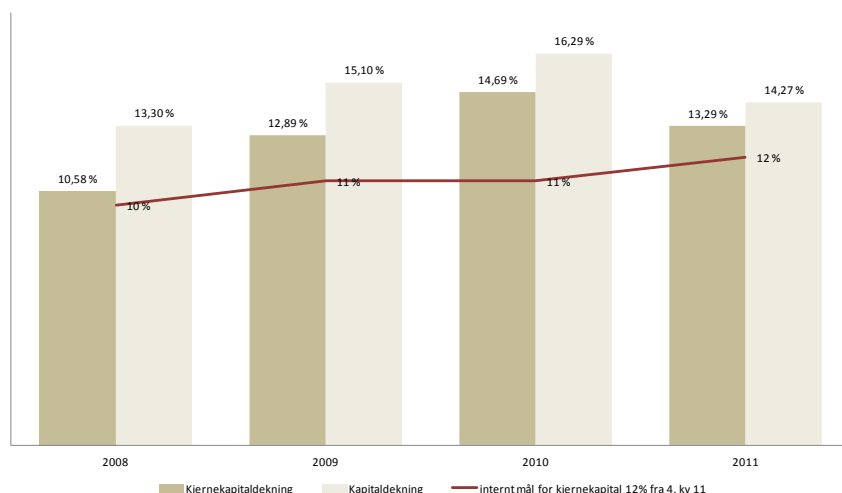
3.1 Kapitalkrav

Oppstillingen viser regulatorisk minimumskrav til ansvarlig kapital basert på Pilar I for SpareBank1 Buskerud-Vestfold pr 31.12.2011.

Engasjementskategorier kredittrisiko	Beregnet kapitalkrav 8%			Beregningsgrunnlag		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Lokale og regionale myndigheter	184	80	80	2.300	1.000	1.000
Offentlig eide foretak	9.050	0	0	113.125	0	0
Institusjoner	40.307	34.590	6.399	503.838	432.375	79.988
Foretak	284.603	249.113	315.434	3.557.537	3.113.913	3.942.925
Massemarked	185.027	220.603	179.480	2.312.838	2.757.537	2.243.500
Pantsikkerhet i bolig- og fritidseiendom	325.347	296.963	310.469	4.066.835	3.712.037	3.880.863
Forfalte engasjement	20.615	22.911	6.527	257.688	286.387	81.588
Høyrisiko engasjementer	0	0	942	0	0	11.775
Obligasjoner med porteføljepant	0	0	0	0	0	0
Andeler i verdipapirfond	0	0	0	0	0	0
Øvrige engasjement	19.178	17.416	57.686	239.725	217.696	721.075
Kredittrisiko totalt	884.311	841.676	877.017	11.053.886	10.520.945	10.962.714
Operasjonell risiko	77.891	80.027	81.483	973.638	1.000.338	1.018.537
Markedsrisiko	46.753	57.204	64.340	584.413	715.050	804.250
Fradrag i beregningsgrunnlaget	-23.466	-22.319	-33.966	-293.325	-278.984	-424.579
Totalt beregningsgrunnlag	985.489	956.588	988.874	12.318.613	11.957.350	12.360.922
Netto ansvarlig kapital pr 31.12.	1.859.756	1.947.812	1.763.426			
Beregnet buffer mot regulatorisk krav	874.267	991.224	774.552			

Minimumskrav på 8 % av beregningsgrunnlaget i 2011 utgjør 988 millioner kroner. Faktisk ansvarlige kapital pr 31.12.2011 utgjør 1,76 milliarder kroner. Buffer i forhold til regulatorisk minimumskrav til ansvarlig kapital utgjør i kr 775 millioner kroner. SpareBank1 Buskerud-Vestfolds kapitaldekningsmål uttrykkes gjennom interne mål for den regulatoriske kapitaldekningen på 13 % og en kjernekapital på 12 %. Kapitaldekningen pr 31.12.2011 er 14,27 % og kjernekapitaldekningen på 13,29 %. Kapital- og kjernekapital dekningen ligger godt over interne vedtatte rammer for kapitaldekning i Pilar 1.

I figuren vises utvikling i konsernets kapitaldekning i forhold til intern kapitalmål de tre siste årene.

Fallet i kapital- og kjernekapitaldekningen fra 2010 til 2011 henger i hovedsak sammen med innfrielse av fondsobligasjon i Statens Finansfond på kr 200 mill. Konsernet vurderer

kontinuerlig kapitalbehovet med bakgrunn i regulatoriske krav, internt pålagte krav og krav til soliditet i markedet.

Nytt krav knyttet til minimum 9 % ren kjernekapital innen 30.6.2012

Finanskrisen har gitt økt oppmerksomhet om betydningen av at banksektoren fremstår som solid. Med bakgrunn i dette har internasjonale reguleringsmyndigheter ved Det Europeiske Banktilsynet (EBA) lagt frem anbefalinger om nye og økte kapitalkrav for banker. Norske tilsynsmyndigheter har valgt å følge anbefalingene og pålagt norske banker å ha en ren kjernekapitaldekning på minimum 9 % innen 30. juni 2012.

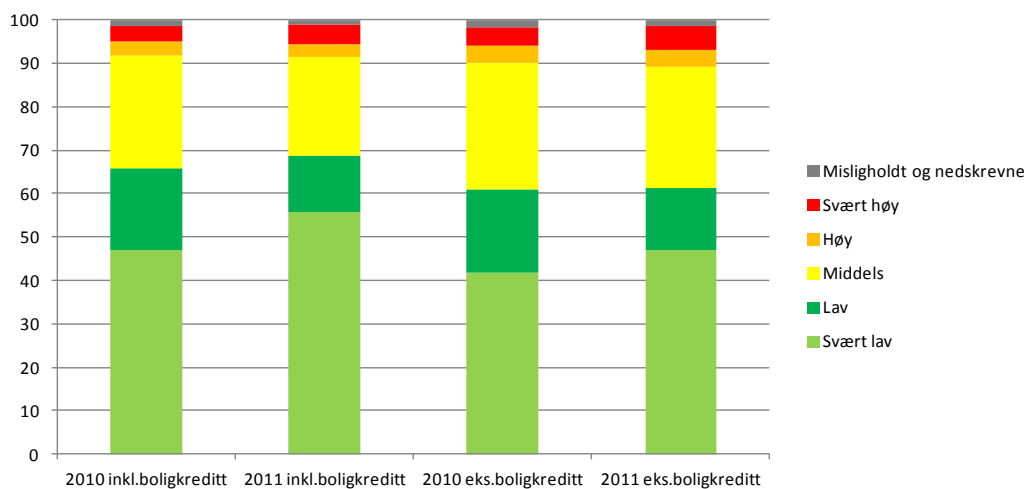
SpareBank1 Buskerud-Vestfold har en ren kjernekapitaldekning på 11,6 % pr. 31.12.2011 og er således innenfor minimumskravene stilt av myndighetene.

3.2 Kredittrisiko – Standard metode

Porteføljefinformasjon

Porteføljefinformasjonen viser sammensetning og utvikling i utlånsporteføljen målt med bankens interne risikoklassifisering.

Figuren viser portefølje fordelt på risikogrupper i prosent av totalportefølje

Porteføljen kjennetegnes ved høy eksponering mot lav og midlere risiko. Profilen er stabil over tid. Størstedelen av porteføljen er sikret med en høy grad av kvalifisert sikkerhet. Fast eiendom utgjør den største delen av sikkerhetsdekningen. Porteføljen er diversifisert. Bedriftsmarkedet har tyngdepunktet innen utleie av fast eiendom. Eiendomssektoren er preget av langsiktige kontrakter med stabil kundemasse.

Tabellen viser netto utlån etter justering for nedskrivning, fordelt på hovedtyper av engasjementer. (utlånsvolum overført til SpareBank1 Boligkreditt ikke inkludert)

Engasjementstyper	2010	2011
Personmarked	12.795.261	12.707.440
Bedriftsmarked	5.343.125	5.995.759
Utlandet / andre	100.733	70.509
Samlet netto utlån	18.239.119	18.773.708

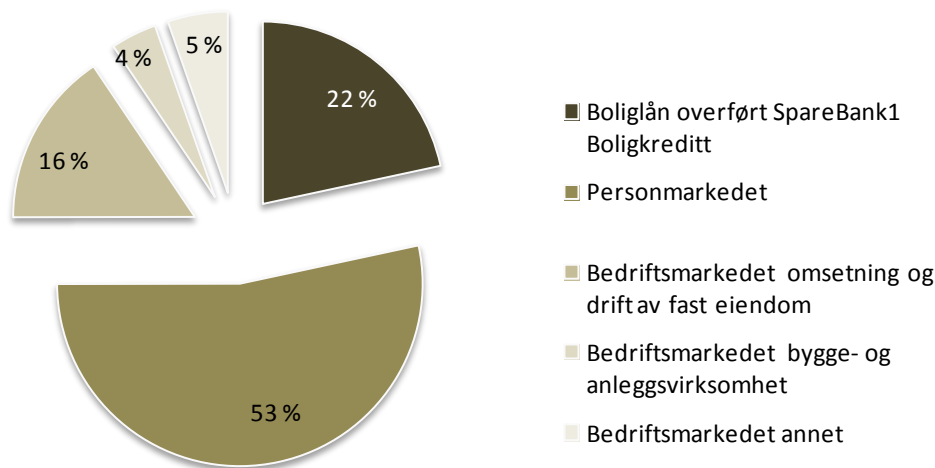
Porteføljens sammensetning mellom person- og bedriftsmarkedet er relativt stabil. Store deler av veksten i personmarkedet, overføres fortløpende til SpareBank1 Boligkreditt AS. Det arbeides på alliansenivå med å tilrettelegge for å gi bankene en mulighet for å overføre finansiering av næringseiendom i eget finansieringsselskap. For 2012 forventes det en moderat vekst utover generell markedsvekst både i person- og bedriftsmarkedet.

Tabellen viser samlet engasjement fordelt etter marked og geografi.

Engasjementstyper Geografisk	Personmarked		Bedriftsmarked	
	2010	2011	2010	2011
Vestfold	6.640.981	6.659.505	3.546.356	3.923.355
Buskerud	4.849.386	4.680.014	1.523.105	1.752.001
Norge for øvrig	1.304.894	1.367.921	273.664	320.403
Utlandet / andre	100.733	70.509		
Samlet netto utlån	12.895.994	12.777.949	5.343.125	5.995.759

Den geografiske fordelingen har vært tilnærmet uendret i 2011.

Figuren viser andel av samlet engasjement fordelt på bransje, portefølje inklusive overført volum til boligkreditt.

Konsernet har en diversifisert utlånsportefølje. Eiendom har en dominerende andel av bedriftsmarkedsporteføljen, og konsernet har som langsiktig mål å øke andelen av finansieringen til andre bransjer enn utleie av næringseiendom.

Tabellen viser engasjementer fordelt etter løpetid og hovedmarkedsgrupper.

Samlet engasjement etter løpetid	Under 1 år	1- 5 år	Over 5 år	Total
Personmarkedet	2.523.772	1.718.522	8.535.655	12.777.949
Bedriftsmarkedet	651.202	680.860	4.663.697	5.995.759
Kredittinstitusjoner	133.000	0	2.000	135.000
Totalt 2011	3.307.973	2.399.382	13.201.352	18.908.708

Porteføljen er preget av stabile og langsiktige finansieringer.

Tabellen viser engasjementer med mislighold og nedskrivninger fordelt på bransje.

Samlet engasjementsbeløp med verdifall og forfalte engasjementer	2011		Total
Bransje	Forfalte	Med verdifall	Total
Lønnstakere og lignende	43.619	65.579	109.198
Omsetning og drift av fast eiendom	3.209	70.275	73.484
Informasjon og kommunikasjon	0	21.298	21.298
Varehandel, reparasjon av motorvogner	436	10.532	10.968
Industri	2.028	5.574	7.602
Bygge- og anleggsvirksomhet	10	2.476	2.486
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	1.447	423	1.870
Transport og lagring	233	2	235
Forretningsmessig tjenesteyting	2	212	213
Overmattings- og serveringsvirksomhet	1	107	108
Helse- og sosialtjenester	1	0	1
Undervisning	1	0	1
Total	50.986	176.479	227.465

Observert verdifall står i godt forhold til utlånseksposeringen innenfor den enkelte bransje.

Tabellen viser årets resultatførte endringer på tap etter bransje.

Verdiendringer og nedskrivninger	Resultatførte		
Bransje	Engasjement	Verdiendringer	Nedskrivninger
Lønnstakere og lignende	109.198	2.350	39.725
Omsetning og drift av fast eiendom	73.484	1.655	23.888
Bygge- og anleggsvirksomhet	21.298	-220	822
Varehandel, reparasjon av motorvogner	7.602	3.255	4.483
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	1		
Industri	1.870	4.106	4.127
Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsakti	2.486		
Annen tjenesteyting	1		
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	108		
Annet	11.417	6.056	16.070
Total	227.465	17.202	89.115

Resultatførte verdiendringer gjelder individuelle nedskrivninger.

Tap på utlån har i 2011 vært relativt lavt sett i forhold til historiske data.

Tabellen viser forfalte og nedskrevne eksponeringer med verdiendringer etter geografisk fordeling.

Engasjement med verdifall og mislighold	Engasjement Forfalte	Engasjement Nedskrevne	Samlet engasjement	Verdiendring	akk Nedskrivning
Buskerud	12.278	42.670	54.948	4.736	24.537
Vestfold	28.310	83.960	112.270	8.050	41.705
Norge for øvrig	10.399	49.848	60.247	4.415	22.874
Totaler	50.986	176.479	227.465	17.202	89.115

Sum nedskrivning følger av individuell vurdering for verdifall. Porteføljen vurderes ikke som tapsutsatt som følge av geografiske årsaker.

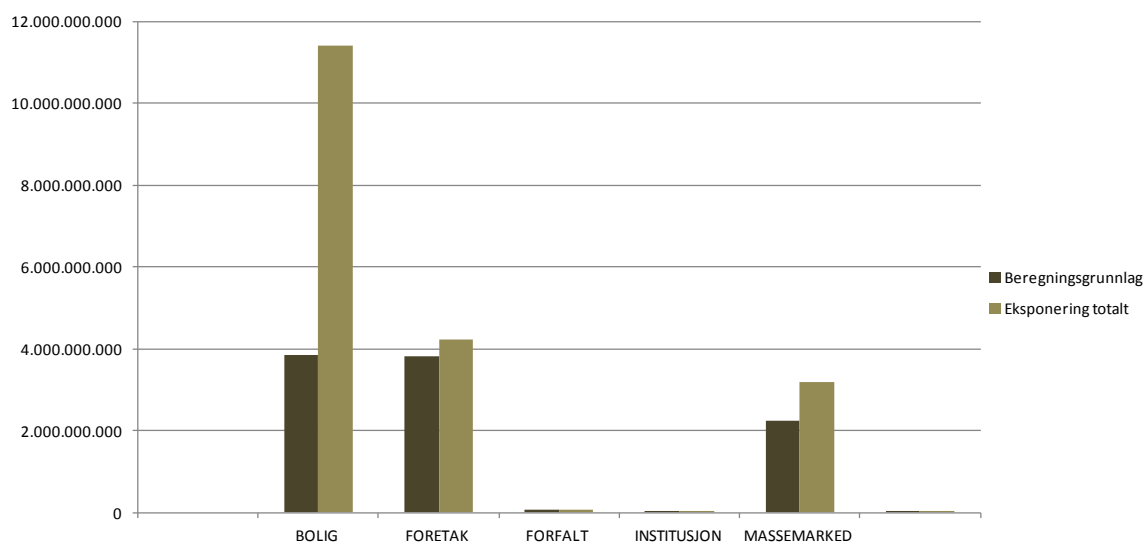

Tabellen viser endringer i individuelle og gruppenedskrivninger fordelt på PM og BM

Individuelle nedskrivninger	2010			2011		
	Personmarked	Bedriftsmarked	sum 2010	Personmarked	Bedriftsmarked	sum 2011
Individuelle nedskrivninger IB	56.594	80.694	137.288	43.062	77.941	121.003
+økn individ. På tidl.neds.	1.595	4.684	6.279	982	1.987	2.969
- Øvr.endr på indiv.nedskr.	15.130	-21.488	-6.358	-1.564	-7.359	-8.923
+ nye indiv.nedskrivninger	6.443	28.726	35.169	3.117	14.253	17.370
- konst.tap i per.Tidl.nedskr.	-36.700	-15.441	-52.141	-6.198	-35.274	-41.472
Sum individuelle nedskrivninger UB	43.062	77.175	120.237	39.399	51.548	90.947
Gruppe nedskrivninger						
Gruppenedskrivninger IB.	27.298	38.923	66.221	17.366	41.220	58.586
+ periodens endring i gruppeneds	-9.932	2.297	-7.635	11.187	4.119	15.306
Gruppenedskrivninger UB.	17.366	41.220	58.586	28.553	45.339	73.892

Individuelle nedskrivninger er redusert i 2011 som en følge av redusert risiko i bedriftsmarkedes porteføljen. Som følge av inntrufne forhold i makro, er gruppenedskrivninger økt. Nedskrivningene i sum vurderes som konservative.

Figuren og tabellen nedenfor viser beregningsgrunnlag for kapitalkrav etter standardmetoden for kreditt og eksponering i de enkelte engasjementskategorier 31.12.11.

Kategori	Beregningsgrunnlag	Eksponering totalt	Eksp. p/balansen	Eksp. u/balansen	Antall Kunder
BOLIG	3.860.262.483	11.402.800.069	10.657.992.693	744.807.375	9.964
FORETAK	3.812.895.318	4.227.837.405	3.435.091.379	792.746.026	264
FORFALT	81.589.333	74.613.093	74.612.497	596	329
INSTITUSJON	813.002	8.130.008	8	8.130.000	3
MASSEMARKED	2.237.262.964	3.178.720.708	2.808.957.059	369.763.648	16.433
REG_MYNDIGHET	1.000.033	10.000.165	165	10.000.000	3
Totalt	9.993.823.133	18.902.101.448	16.976.653.801	1.925.447.645	26.996

Kreditteksponeringen etter standardmetoden viser at boligkategorien, som vektes med 35 % av eksponeringen er den største porteføljen. Foretak vektes med 100 %.

Foretakseksponeringen vil i 2012 bli splittet i to kategorier – med og uten pant i næringseiendom. Begge med vektklasse 100 %.

Massemarkedet består hovedsakelig av resteksponering fra personmarkedet, som ikke faller inn under boligkategorien, samt mindre foretak. Massemarkedet vektet med 75 % i kapitaldekningsammenheng. Banken vurderer massemarkedet til å være stabilt og veldiversifisert.

Obligasjonsportefølje – risikoklassifisering

Portefølje 31.12.2011	Markedsverdi	Klassifisering	Pålydende
Norsk stat	466.899.398	Svært lav	468.000.000
Fylke og kommune	56.493.836	Svært lav	55.000.000
Norske statsforetak	37.911.216	Svært lav	38.000.000
Kredittforetak (OMF)	1.725.855.785	Svært lav	1.731.500.000
Forretning og spb	242.782.374	Lav	246.000.000
Andre finansinstitusjoner	258.095.393	Middels	260.000.000
Kraftverk	61.139.827	Middels	60.000.000
Norske private selskap	20.219.696	Middels	20.000.000
Utenl.privat foretak	2.500.000	Høy	5.000.000
Sum	2.871.897.525		2.883.500.000

Obligasjonsporteføljen har en konservativ sammensetning.

3.3 Markedsrisiko – Standardmetoden

Porteføljinformasjon

SpareBank1 Buskerud-Vestfold klassifiserer aksjer innenfor kategoriene virkelig verdi og tilgjengelig for salg. Verdipapirer som kan måles pålitelig og som rapporteres internt til virkelig verdi klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Dersom det ikke finnes et aktivt marked for en finansiell eiendel (eller eiendelen er unotert), kan konsernet beregne virkelig verdi ved bruk av ulike verdsettelsesmodeller. Dersom eiendelen ikke lar seg måle pålitelig, vurderes kost pris som mest pålitelig tilnærming.

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler	2009	2010	2011
kortsiktige plasseringer til virkelig verdi over resultat	56.411	66.222	65.883
Langsiktige plasseringer tilgjengelig for salg	291.761	290.855	328.138
sum	348.172	357.077	394.021

For spesifisering av postene vises det til note 22 i offisielt regnskap for 2011.

Metodikk og vurderingskriterier i Pilar I

Markedsrisiko er beregnet etter regelverket fastsatt i Kapitalkravsforskriftens kapittel 32 - posisjonsrisiko for egenkapital og gjeldsinstrumenter. Beregningsgrunnlaget for kapitalbehovet har basis i markedsverdien på de enkelte instrumentene multiplisert med angitte risikovekter fastsatt i forskriften. Minstekrav til regulatorisk kapital (8 %) for markedsrisiko etter Pilar 1 er beregnet til 64,3 mill kroner pr 31.12.2011.

3.4 Operasjonell risiko – basismetoden

Metodikk og vurderingskriterier

Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år beregnet ved regnskapsårets slutt. Inntektspostene som medtas i beregningsgrunnlaget følger av § 42-1 (3) i kapitalkravsforskriften.

4 ØKONOMISK KAPITAL (PILAR 2)

Økonomisk kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen i konsernet strategiske bilde. Det er fastsatt at den økonomiske kapitalen skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap i løpet av ett års horisont. Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av økonomisk kapital tilknyttet kreditt risiko, og kvalitative metoder kombinert med stresstester for de fleste øvrige typer risiko.

4.1 Kreditt risiko

Styring og kontroll

Definisjon og styring og kontroll av kreditt risiko er beskrevet i kapittel 2.3.

Modellbeskrivelse og anvendelse

Kapitalbehovet beregnes i hovedsak etter statistiske modeller beskrevet i kapittel 2.3 ovenfor. Det gjøres tillegg for kapitalbehov knyttet til konsentrasjonsrisiko og stresstester hvor en alvorlig økonomisk nedgangskonjunktur legges til grunn.

Konsentrasjonsrisiko er et element i den samlede kreditt risikoen som defineres som risikoen for tap som følge av konsentrasjon mot store kunder, bransjer og/eller geografiske områder. Basert på en vurdering av bankens kredittportefølje beregnes det et ytterligere kapitalbehov knyttet til bankens konsentrasjon knyttet til næringseiendom og store engasjementer. Videre er det tatt hensyn til kapitalbehov knyttet til forventet vekst i person- og bedriftsmarkedet.

4.2 Markedsrisiko

Styring og kontroll

Definisjon av markedsrisiko og beskrivelse av styring og kontroll av markedsrisiko er beskrevet i kapittel 2.4

Modellbeskrivelse og anvendelse

Det er ikke benyttet statistiske modeller for beregning av risikojustert kapital for markedsrisiko. Kapitalbehovet beregnes med utgangspunkt i enkle stresstester for de enkelte delementene. Kapitalbehovsberegningene tar utgangspunkt i styrevedtatte rammer for eksponering.

Stresstestnivåene er delvis basert på Finanstilsynets risikobaserte tilsynsdokument for evaluering av markedsrisiko og en skjønsmessig vurdering basert på markedsmessige endringer som ble erfart under finanskrisen. Med utgangspunkt i vedtatte rammer og faktisk eksponering er det beregnet følgende kapitalbehov for markedsrisiko:

Renterisiko (eksklusive spreadrisiko)

Fastsatt ramme for maksimal netto renterisiko er satt til 2 % av ansvarlig kapital. Rammen gjelder for 2 % parallell skift i rentekurven.

Spreadrisiko i obligasjonsporteføljen

Spreadrisiko er knyttet til den økonomiske konsekvensen det får for konsernet at

markedsverdien reduseres på obligasjonsporteføljen som en følge av en generell økning i spreadene i obligasjonsmarkedet. I obligasjonsporteføljen foreligger det også kredittrisiko på den enkelte utsteder. Kapitalbehov knyttet til denne risikoen er beregnet under kredittrisiko.

Erfaringer fra finanskrisen er at spreadene økte betydelig og markedsverdien på obligasjonsporteføljen ble vesentlig redusert når det var store usikkerheter i markedet. Disse erfaringene er lagt til grunn ved beregning av kapitalbehov for spreadrisiko.

Kursrisiko

Ved beregning av kapitalbehov legges investeringsrammen til grunn når det gjelder omløpsaksjer, mens det vurderes riktig å legge faktisk posisjon til grunn når det gjelder anleggsaksjer. Når det gjelder strategiske investeringer beregnes det kapitalbehov for disse under eierrisiko.

Valutarisiko

Siden konsernet ikke har konsesjon som valutabank og det i rammene er vedtatt at det ikke skal tas valutarisiko på øvrig virksomhet er kapitalbehovet knyttet til valutarisiko av uvesentlig karakter.

Eiendomspriserisiko

Konsernet er direkte eksponert mot eiendomsmarkedet gjennom konsernets egne eiendommer. Ved kapitalbehovsberegningen er estimert markedsverdi av eiendommene redusert med 20 % og vurdert mot bokført verdi av eiendommene. Det antas å være solid merverdi i konsernets eiendomsmasse, og det er derfor vurdert ikke å være behov for å sette av kapital knyttet til denne risikoen.

4.3 Operasjonell risiko

Kapitalbehovet er beregnet med utgangspunkt i basismetoden i Pilar 1. Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år beregnet ved regnskapsårets slutt. I tillegg gjøres en skjønnsmessig vurdering av ytterligere kapitalbehov for å dekke operasjonell risiko utover minstekravet i henhold til Pilar 1. jfr. kapitel 3.4.

4.4 Likviditetsrisiko

Definisjon:

Risikoen for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser eller evner å finansiere eiendeler (inkl ønsket vekst) uten vesentlige økte kostnader. Nivået på bankens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Styring og kontroll

Strategi for likviditetsstyring er førende for styringen av likviditetsrisikoen i SpareBank1 Buskerud-Vestfold. Denne setter rammer for netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, krav til langsiktighet i finansieringen, størrelsen på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden konsernet skal være uavhengig av å hente ny finansiering fra penge- og kapitalmarkedet. Likviditetsstrategien revideres minst årlig av konsernets styre.

I tilknytning til strategien er det etablert en egen beredskapsplan og en beredskapsgruppe som skal håndtere urolige likviditetssituasjoner.

Det benyttes stresstester som analyserer konsernets likviditetsmessige sårbarhet i perioder uten tilgang på ekstern funding (se nedenfor). Finansavdelingen har ansvaret for likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring har ansvaret for uavhengig overvåkning og rapportering av utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien.

Modellbeskrivelse og anvendelse

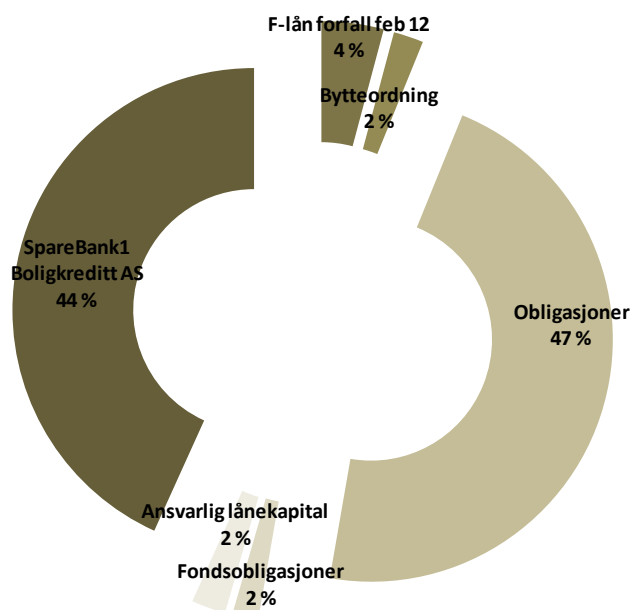
Likviditetsrisiko er definert som risikoen for at tilbydere av likviditet ikke kan eller vil tilby likvider til banken, eventuelt kun til en pris som er vesentlig høyere enn normale markedsvilkår. En slik situasjon kan oppstå ved at banken får en svekket kredittverdighet, (opplevd og/eller faktisk), eller at markedet for likviditet slutter å fungere på en tilfredsstillende måte. Likviditetsrisiko handler derfor ikke først og fremst om å ha tilstrekkelig kapitalbase for å tåle tap, men å ha tilstrekkelig med likvide midler til å dekke inn de forpliktelser som kommer til forfall i en kriseperiode. Denne risikoen håndteres ved å sette rammer nevnt under styring og kontroll.

Likevel vil det i en likviditetskrise kunne påløpe tap som konsernet må ha evne til å tåle. Konsernets kapitalberegning er basert på å beregne den merpris en vil måtte påregne og betale i et marked som i en tidsperiode ikke er velfungerende eller at banken i en periode har fått svekket sin tillit i markedet.

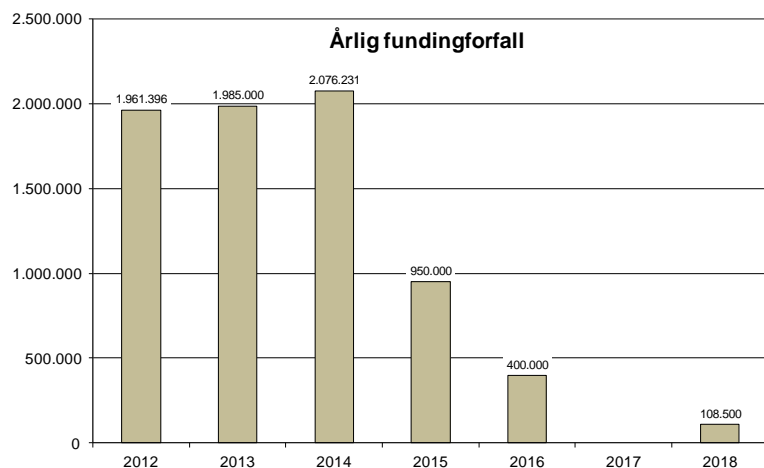
Diversifiserings- og forfallstruktur

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Totale innlån, eksklusive innskudd, var 6,7 milliarder kroner ved utgangen av 2011. Dette er en reduksjon på 900 mill kr fra utgangen av 2010. Hovedårsaken til reduksjon i finansieringsbehov er overføringer av boliglån til SpareBank1 Boligkreditt AS. Banken har overført 5,2 milliarder kroner til SpareBank1 Boligkreditt AS pr 31.12.2011. Totalt utgjør innlån og volum overført til boligkredittselskapet 12 milliarder kroner.

Figuren nedenfor illustrerer spredningen i konsernets innlånskilder med unntak av kundeinnskudd pr 31.12.2011:

Innlån i det norske obligasjonsmarkedet utgjør pr 31.12.2011 kr 5,6 milliarder og står for 82 % av totale innlån og 47 % av samlet innlån inklusive volum overført boligkreditt. Av det totale innlånsvolumet på 6,9 milliarder kroner forfaller 1,96 milliarder kroner i løpet av 2012. Figuren nedenfor viser innlånsporteføljens forfallstruktur pr 31.12.2011.

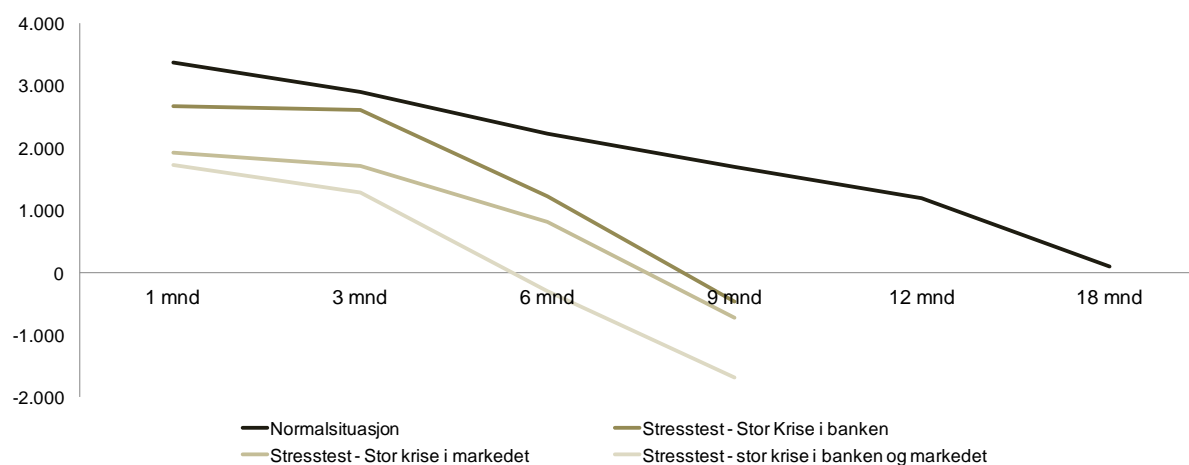
Informasjon om innskuddsdekning

Innskudd fra kunder er konsernets viktigste finansieringskilde. Innskuddsdekning, målt som innskudd i prosent av brutto utlån ekskl overført volum til boligkreditt, utgjorde 74,5 % ved utgangen av 2011.

Likviditetsutvikling og stresstester

Likviditetsreserven inneholdt ved årsskiftet kontanter og innskudd og deponerbare papirer i Norges Bank, tilrettelagte lån for salg til SpareBank1 Boligkreditt AS for til sammen 3,5 mrd kroner. I tillegg har konsernet ca 150 mill kroner i verdipapirer, som ikke er deponerbare i Norges bank og derfor ikke er tatt med i likviditetsreserven.

Figuren viser likviditetsbufferer pr 31.12.2011 under normalsituasjon og ulike stress scenarier.

Likviditetsstrategien forutsetter at konsernet skal kunne opprettholde ordinær drift i 12 måneder uten tilførsel av ekstern likviditet. Pr 31.12 2011 hadde konsernet reserver som var

store nok til å fortsette normal drift i 18 mnd uten tilførsel av ekstern kapital. Strategien sier videre at banken skal kunne leve i 3 mnd i beregnet stress-situasjon stor krise i banken og markedet. Konsernet var pr 31.12.2011 godt innenfor denne målsetningen.

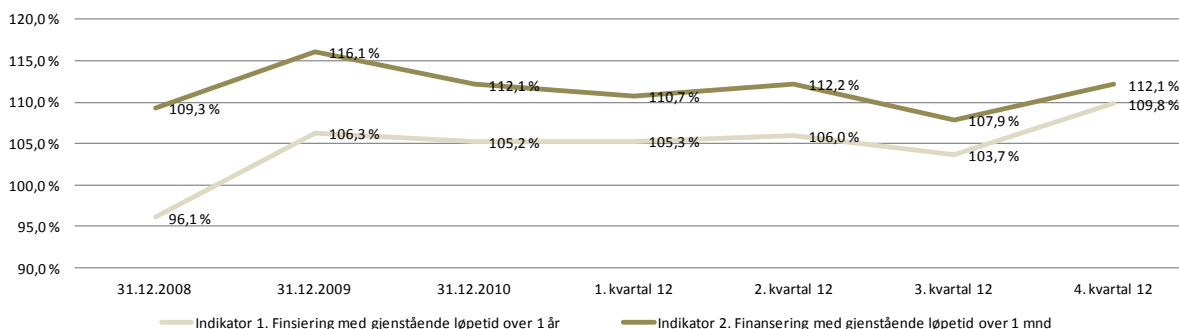
I stress-scenarioene legges til grunn budsjettert innskudds- og utlånsvekst.

Nedenfor følger en oppsummering av hvilke hovedforutsetninger som stresstestes i de ulike scenarioene:

- 15 største innskudd
- Volum innskudd med saldo over 2 mill kr
- Volum innskudd under 2 mill kr
- Markedsverdi av likviditetsporteføljen
- Økning av trekk på innvilgede rammer og kreditter
- Påvirkning i vekstbilde for kreditt- og innskuddsvolum
- Utvikling i overførte volumer til SpareBank1 Boligkreditt AS

Likviditetsindikatorer

Bankens likviditetsstrategi angir at rammene for likviditetsindikatorverdiene i henhold til Finanstilsynets definisjoner skal overstige 100 %. Figuren viser utvikling i Likviditetsindikatorer angitt av Finanstilsynet på morbanknivå de siste årene.

Konsernet har startet arbeidet med å tilpasse likviditetsstrategien opp mot nye regulatoriske krav som er beskrevet i kapittel 1.1.

4.5 Eierrisiko

Definisjon

Risiko for tap på strategiske eierinteresser i andre selskaper, knyttet til den risiko som det enkelte selskap påtar seg i sin drift, så vel som risikoen for at det må tilføres ny kapital i ett eller flere av disse selskapene.

I tillegg til egne datterselskap EiendomsMegler 1 Buskerud-Vestfold, Georg Solberg AS og Imingen Holding AS har konsernet eierinteresser i SpareBank1 Boligkreditt AS og SpareBank1 Næringskreditt AS samt indirekte eierinteresser i SpareBank1 Gruppen AS, SpareBank1 Oslo og i BNbank AS der det beregnes kapital knyttet til en eierrisiko.

Styring og kontroll

Styring og kontroll tilknyttet investeringene i allianseselskapene ivaretas i hovedsak gjennom styrerepresentasjon via SamSpar- samarbeidet i de aktuelle selskapene.

Beregning av kapitalbehov.

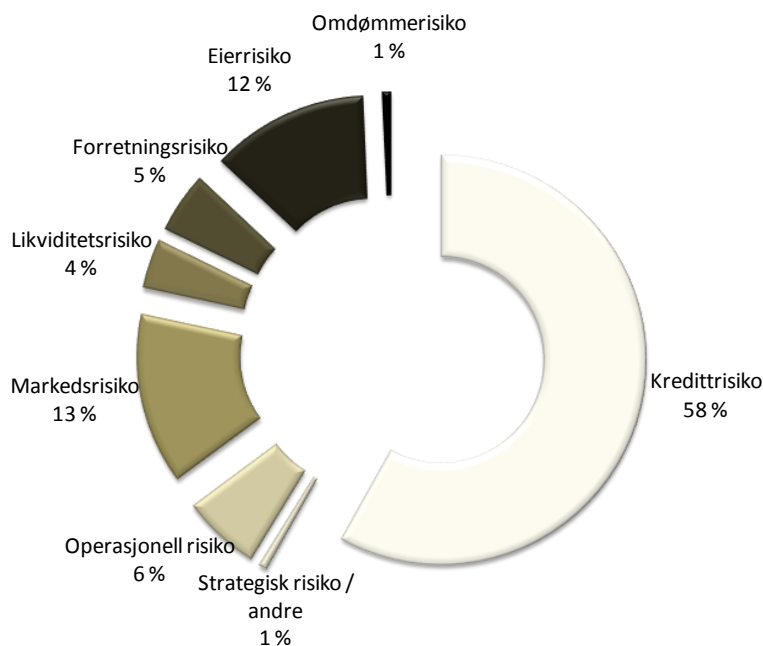
Kapitalbehovet knyttet til eierposter som nevnt ovenfor er beregnet etter følgende metode.

Økonomisk kapitalbehov for bankens datterselskaper beregnet ut fra en skjønnsmessig vurdering av hvor mye kapital konsernet er villig til å tape og skyte inn for å opprettholde datterselskapets drift.

Når det gjelder eierrisikoen i SpareBank1 Gruppen AS, SpareBank1 Boligkreditt AS, SpareBank1 Næringskreditt AS, BNBank AS og Bank 1 Oslo AS beregnes denne med utgangspunkt konsernets eierandeler i selskapene og de enkelte selskapenes egen kapitalvurdering når den er kjent på angitt måletidspunkt.

4.6 Beregnet økonomisk kapital – Pilar II

Totalt kapitalbehov for SpareBank1 Buskerud-Vestfold pr 31.12.2011 er beregnet til i underkant av 1,5 milliarder kroner basert på rammer for risikoeksponering, vekst, fratrukk for diversifiseringseffekter og tillegg for internt fastsatt ramme for krav til bufferkapital på 10 %. Figuren nedenfor viser fordeling av vurdert behov for økonomisk kapital i de ulike risikogrupperne før diversifisering. Av figuren fremgår det at kredittrisiko utgjør 58 % av samlet risiko, mens markedsrisiko utgjør 13 % og eierrisiko 12 %. Disse tre risikoene utgjør til sammen 83 % av samlet risiko for konsernet.

5 SAMMENLIGNING AV REGULATORISK OG RISIKOJUSTERT KAPITALBEHOV

SpareBank1 Buskerud-Vestfolds kapitaldekningsmål uttrykkes gjennom et internt mål for den regulatoriske kapitaldekningen på 13 % og kjernekapital 12 %. Målsetningene skal sikre at konsernet har tilstrekkelig kapital til å oppfylle myndighetskrav i forhold til kapitaldekningsreglene, samt ivareta vernet av konsernets egenkapitalbevisiere og långivere.

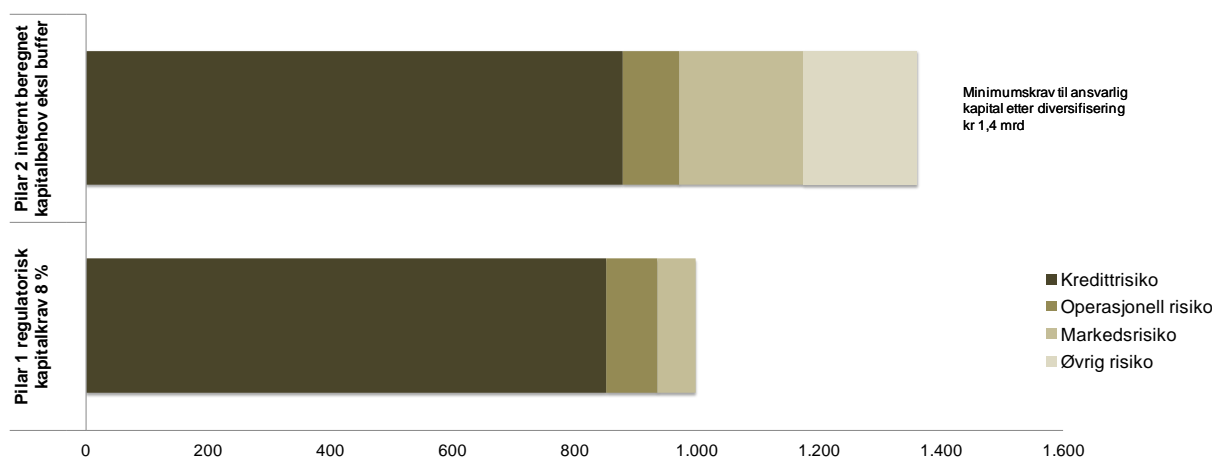
De ulike kapitalbehovsberegningene viser følgende:

- Beregnet økonomisk kapital (risikovektet kapital) etter Basel II – Pilar II regelverket gir et kapitalbehov før diversifisering på 1,5 milliarder kroner.
- Økonomisk kapital etter diversifiseringseffekter ¹⁾ viser et kapitalbehov på 1,4 milliarder kroner med tillegg for internt krav for minstepuffer på 10 % er kapitalbehovet beregnet til rett i underkant av 1,5 milliarder kroner.

¹⁾Diversifiseringseffekter er definert som den risikoreduserende effekten konsernet oppnår ved å operere innenfor flere risikoområder som ikke kan forventes å medføre uventede tap samtidig.

Pr 31.12. 2011 utgjorde netto ansvarlig kapital for SpareBank1 Buskerud-Vestfold konsernet etter Basel II - Pilar I 1,76 milliarder kroner som tilsvarer en kapitaldekning på 14,27 %. Bokført egenkapital for konsernet er 1,675 milliarder kroner.

Faktisk ansvarlig ved kapital Pilar II (før fradrag for eierinteresser) utgjorde 2,1 milliarder kroner pr 31.12.2011. SpareBank1 Buskerud-Vestfolds bufferkapital, definert som bankens ansvarlige kapital (før avfradrag for eierinteresser) fratrukket kapitalbehov etter diversifisering (1,4 milliarder kroner), er således vurdert til i overkant av ca. 700 mill kroner. Figuren nedenfor viser en sammenligning av kapitalbehovsberegningen gjennomført ved utgangen av 2011 for Pilar I og II for SpareBank1 Buskerud-Vestfold.

Internt beregnet kapitalbehov etter diversifisering ligger betydelig over regulatorisk minstekrav til ansvarlig kapital (8 %) som pr 31.12.11 utgjorde 1 milliard kroner.

Hovedforskjellene mellom kapitalkrav etter Pilar I og II er beskrevet nedenfor;

Kredittisiko:

Under Pilar I beregnes kredittisiko etter Standardmetoden, mens den beregnes etter interne modeller under Pilar II. Interne modeller er basert på en PD-modell (misligholds-sannsynlighet) for den enkelte motpart. Modell benyttet til beregning Pilar II er en mer risikosensitiv tilnæringsmetode enn Standardmetoden. Dette medfører økt behov for økonomisk kapital ved økt kredittisiko (høyere PD nivå) og lavere kapitalbehov hvis kredittisikoen reduseres.

Konsentrasjonsrisiko: Ved beregning av økonomisk kapital tas hensyn til konsentrasjonsrisiko relatert til bransje, størrelse og geografi. Dette er elementer som det ikke tas hensyn til i Standardmetoden. Basert på henstilling fra Finanstilsynet er internt kapitalbehov knyttet til kredittisiko justert opp til tilsvarende nivå som minimumskrav i Pilar I.

Markedsrisiko og Likviditetsrisiko

Kapitalbehov knyttet til markedsrisiko avsettes i Pilar II med basis i internt vedtatte rammer.

For likviditetsrisiko avsettes det økonomisk kapital i forhold til merkostnad på refinansiering banken erfaringsmessig må kunne påregne i en krisesituasjon.

Eierrisiko:

Det beregnes økonomisk kapital (Pilar II) for eierrisikoen konsernet har via direkte og indirekte eierposisjoner i de ulike allianseselskapene. I forbindelse med beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital (Pilar 1) kommer eierpostene (>2 %) som fratrukk med 50 % i kjernekapitalen og 50 % i tilleggskapitalen. Eierrisikoen gjenspeiles dermed ikke direkte i minimumskravet til ansvarlig kapital, men kommer som en pålagt kapitaldekningsreserve i form av et fradrag i beregnet kjerne- og tilleggskapital.

Andre risikoer

Andre risikoer: Operasjonell risiko beregnes etter samme metode for Pilar I og Pilar II hvor det i Pilar II er valgt å legge til et tillegg basert på skjønnsmessig vurdering av ytterligere kapitalbehov for å dekke operasjonell risiko utover minstekravet i henhold til Pilar I. For øvrige risikoer slik de fremgår av figuren over, blir det kun beregnet økonomisk kapital i Pilar II, da disse risikoene ikke inngår ved beregning av minimumskravet i Pilar I.